LAIKAS

Nr. 141 VIII M.

"EL TIEMPO" — SEMANARIO LITUANO — 26 DE MAYO GEGUŽĖS 26 D., 1955 METAI

ABEJONĖS IR BAIMĖ

DIDŽIŲJŲ KETVERTUKAS

Buvo skelbiama ir galvojama, kad keturių didžiųjų susitikimo sąlygos ir vieta bus nustatytos JAV, Anglijos, Prancūzijos ir Sovietinės Rusijos užsienio reikalų ministerių Vienoje pasirašant taikos sutartį su Austrija. Buvo spėliojama, kad šis Ketvertuko susitikimas įvyksiąs Švedijoje, tačiau paskutiniu laiku atrodo linkstama prie Šveicarijos. Bendrai, šie spėliojimai dar nepasitvirtino, nes Vienoje susirinkę keturių didžiųjų ministeriai išsiskirstė pasirašydami taikos sutartį su Austrija, bet nieko nenutardami didžiųjų susitikimo atžvilgiu. Manoma, kad šio didžiųjų sustikimo laikas ir vieta būsianti nustatyta San Francisco mieste, kur suvažiuosią visi užsienio reikalų ministeriai Jungtinių Tautų dešimtmečio paminėjimo proga.

Nenoromis peršasi mintis, kad šio jau nuo seno laukto ir apkalbėto didžiųjų ketvertuko iš širdies nei vienas šių didžiųjų dar netrokšta. JAV prezidentas Eisenhoweris ne viena proga buvo pareiškęs, kad nieko neturįs prieš šį susitikimą, tačiau vis manąs, kad tokiai konferencijai laikas dar nepribrendęs. Toks Eisenhoverio atsargumas visiškai suprantamas, kol Anglija dar nepasisakė, kokios krypties ji laikysis šioje konferencijoje. Tai paaiškės po gegužės mėn. 26 d. rinkimų Anglijoje. Be abejonės, konservatorių laimėjimas ir Eisenhoweriui „pribrandins" laiką šiai konferencijai.

Jau š. m. balandžio mėn. 15 d. numeryje esame rašę, kad Edeno noras atnaujinti žemuosius parlamento rūmus buvo numatytos „didžiųjų ketvertuko" konferencijos padiktuotas. Iš daugelio politinių stebėtojų nuomonės galima numatyti, kad konservatorių laimėjimas beveik tikras. Tuo būdu, laimėjus konservatoriams, Edeno noras matyti Engliją tvirtai ir aiškiai stovinčią šalia JAV pasitvirtintų.

Prancūzija, gal būt, vienintelė iš vakariečių trokštanti iš širdies „didžiųjų ketvertuko" susitikimo. Kolonijų problemos slegia Prancūziją. Afrikoje ir Indokinijoje ramybės vis nėra. Maištai, streikai ir suirutės neduoda poilsio E. Faure vyriausybei. Suprantamas todėl ir Prancūzijos noras, kad minėtoji konferencija kuo greičiau įvyktų, nes nuo jos teigiamų nutarimų žymiai padidėtų ir Prancūzijos autoritetas kolonijose.

Sovietų Rusijos noras susitikti taip pat kiek miglotas. Kai iš Paryžiaus vakariečių buvo pasiūlyta ši konferencija, tai Bulganinas nedviprasmiškai pareiškė sutinkąs. Tačiau nuo Maskvos „draugų" sutikimo iki pačios konferencijos ar pasitarimų dar toli. Jau sklinda žinios iš Maskvos, pagal kurias apkaltinamos JAV ir Anglija nenuoširdumu dėl „didžiųjų ketvertuko" konferencijos. Nenaujas tai Maskvos manevras. Nenorėdama aiškiai pasisakyti, jog dalyvavimas šioje didžiųjų konferencijoje jos tikslams nenaudingas, stengiasi suversti bėdą kitiems ir pasiteisinti prieš pasaulį, ar bent prieš tuos, kurie vis dar negali ar nenori praregėti.

Tuo būdu, aiškiai krinta į akis, kad abejonių dėl šios „ketvertuko" konferencijojs yra nemaža. Beveik galima būtų teigti, kad Maskva suras būdų, kad ji būtų gerokai užvilkinta.

PRIELAIDOS IR GALIMYBĖS

Nerimas ir netikrumas viešpatauja tarptautinių santykių scenoje. Tuo tarpu net negalima numatyti šios krizės galo. Daugelio laukiama „didžiųjų ketvertuko" konferencijos su nepaprastomis viltimis, gvildenamos problemos ir nustatinėjamos svarstytinų klausimų eilės. Vienų tvirtinama, kad ši konferencija neturėsianti aiškiai apibrėžtos programos, kitų gi galvojama, kad bus svarstomi tie klausimai, kurie iš tiesų ir yra šios nerimo ir netikrumo padėties priežastimis. Prie šių pastarųjų tenka suminėti ir jų keliamas šias pagrindines problemas: 1) Vokietijojs sujungimas, 2) Politinės laisvės klausimas kraštams už geležinės uždangos, 3) branduolinių ginklų kontrolė ir nusiginklavimas. Jei šios trys problemos būtų teigiamai išspręstos, nereikia būti pranašu, kad galima būtų tvirtinti, jog pasaulis tikrai susilauksiąs taikos, gi bolševikų pavergtos tautos — laisvės.

Tikėtis, kad vakariečiai šioje konferencijoje, — jei ji iš viso įvyks, — kaip tik to reikalaus yra visiškai suprantama. Tačiau prileisti, kad Maskva mielai sutiks patenkinti šiuos vakariečių reikalavimus yra neįmanoma, nes gerai žinome komunistines užmačias ant laisvojo pasaulio griuvėsių įgyvendinti rusiškojo komunizmo „rojų", kuriame viešpatautų priešnes baimė paraližuojanti kiekvieną ryžtą. Jei šie Edeno žodžiai buvo nuoširdūs, be abejonės jis kaip Anglijos ministeris pirmininkas jų laikysis. O tai ir yra toji pagrindinė sąlyga, kad šioji numatytoji ketvertuko konferencija, nepavirstų dar nauja nuolaidų konferencija bolševikams dėl *baimės*.

ĮTAMPOS CENTRAI

Vakarų Vokietijai grąžinta nepriklausomybė ir teisė ginkluotis, nors ir su apribojimais yra didele Maskvos susirūpinimo priežastimi. Atrodo, lyg komunistinio „rojaus" viešpačiai skubotai stengiasi sudaryti aplink save neutralizuotų valstybių eilę. Su Austrija ta kryptimi pasirašyta taikos sutartis. Skubotai ruošiamasi „susitaikinti" su Tito, pasiunčiant į Belgradą „draugų draugus" Chruščiovą ir Bulganiną. Savaime suprantama, jog Jugoslavijos Tito, gerai pažįstantis Maskvos klastą ir suktybes, nes pats yra buvęs jų auklėtinis, kurį su jokiu „pyragu" negalima privilioti į Kremliaus rūmus. Todėl ir darosi aišku, kodėl Maskvos viešpačiai patys po septynerių metų nesantaikos važiuoja su nusižeminimu atsiprašyti draugo Tito.

Suprantamas visiškai ir Maskvos noras atsižadėti ir Varšuvos konferencijoje sudarytos Sov. Rusijos ir jos batlaižių santarvės, jei Vokietija nebūtų priimta į Šiaurės Atlanto Gynybos paktą, sujungtos visos Vokietijos sritys ir liktų neutralizuota atitraukiant visas okupacines kariuomenes.

Šios visos Maskvos spekuliacijos taikos norų demonstravimu rodo, kad Vakariečių tvirta laikysena yra didelis ginklas prieš bolševikines užmačias, gi taip pat, kad už Kremliaus sienų raudonųjų viešpačių padėtis nėra saugi ir kad baimė viešpatauja Maskvos „draugų" tarpe.

— *a. b. c.* —

Stovyklavusios mergaitės Kordobos kalnuose — Villa del Diquėje, dainuoja Lietuvių Salėje gegužės 8 d. per „BIRUTĖS" Draugijos surengtą Motinos Dienos paminėjimą. Vėl skambės birutiečių dainos birželio 4 d. per „Birutės" Dr-jos mergaičių meno ir vaišių vakarą.

DAUG PAVELDĖJĘ, KĄ PALIKSIM...?

Lietuva, Tėvyne mūsų,
Tu didvyrių žemė...
(Iš Lietuvos himno)

Kaip jau kartą teko minėti, lietuvis yra uždaro būdo. Šimtmečių kova prieš išorinius priešus, pasipriešinimas lenkybei ir, vėliau, rusinimui, paliko mūsų tautoje gilius pėdsakus. Žvarbios aplinkumos veikiamas lietuvis priprato pasitikėti vien savo jėgomis, atkakliai laikytis savo papročių, savo nuomonės, savo įsitikinimų. Caro pavaldiniams slopinant Lietuvoje visokį organizacinį pasireiškimą, tos mūsų būdo savybės išsivystė iki augščiausio laipsnio.

Įsistiprinusi po šiaudine pastoge, nepasitikėdama atėjūnais, priešindamasi svetimųjų užmetamiems naujoviškumams, mūsų tauta per ilgus šimtmečius išlaikė gyvybės liepsnelę. Užėjus Pirmojo D. Karo audrai, liepsnelė išsiplėtė į gaisrą, apėmusi visą kraštą. Lietuva, užmiršta ir daugelio išbraukta iš gyvųjų tautų tarpo, parodė pasauliui, kad nežiūrint priespaudos ir trėmimų, Mindaugo, Algirdo, Kęstučio ir Vytauto laikų dvasia išliko gaji ir nepasikeitusi, visad pasiruošusi naujiems žygiams.

Dėja, Lietuvai atgavus Nepriklausomybę, lietuvio būdo savybės, išgelbėjusios tautą per ilgus vergijos šimtmečius, pasireiškė neigiama prasme. Emėm skaldytis. Lyg grybai po lietaus, dygo partijos - partijėlės, įvairūs sąjūdžiai, rinkosi įvairias pakraipas, net jaunimo organizacijos dažėsi ar buvo dažomos politinėm spalvom... Ne geriau klojosi ir užjūriuose. Net prabėgus arti 40 metų, Lietuvai iš naujo praradus nepriklausomybę, tautai atsidūrus visiško išnaikinimo pavojuje, neišmokom nusikratyti asmeniškumu. JAV lietuviški laikraščiai tebekimba vienas į kitą, lyg saugiausiais nepriklausomybės laikais. Gimsta nauji resistenciniai sąjūdžiai, kuriasi nauji fondai, nesuskaitomos partijos skiriasi, kovoja ir taikosi, lyg tai ir tebūtų visa lietuviškumo ir Lietuvos išlaisvinimo prasmė...

Nedaug geresnė padėtis ir Argentinoje. Kas metai atsiranda nauji sambūriai, naujos draugijos, kurių daugumas, neišsilaikė, paskęsta užmirštyje. Senesnės draugijos, laiku įsigijusios nuosavas patalpas, pusėtinai laikosi, bet taip pat nepajėgia pasivyti gyvenimo, pakelti augštesnių reikalavimų.

Nesame kalti, jei amžiai mūsų tautą taip nuliejo. Antra vertus, kaip lietuviai, turime neišvengiamas pareigas mūsų Tėvynei, lietuviškai visuomenei, mūsų priaugančiai kartai. Jei nemokėsime prisitaikyti prie dabartinio gyvenimo sąlygų, jei nesistengsime susikalbėti bendrais lietuviškais reikalais, jei pasiliksime tūnoti kiekvienas savo darže, kiekvienas įsitikinęs savo pranašumu ir neklaidingumu, metams bėgant pranyksime be pėdsakų. Ar nepastebime, kaip mūsų jaunimas nutolsta nuo lietuviško kamieno, traukiamas pažangesnės kitataučių aplinkumos? Ar nepasigęstame savos ligoninės, stiprios savišalpinės draugijos, patogaus klubo? Kuo, tačiau, prisidedame, kad visa tai turėtumem? Pakritikuojam, papeikiam, pareiškiam nepasitenkinimą dabartiniu dalykų stoviu ir... užsidarom kiekvienas savo namuose. Jei reikalas eina draugijų tarpe, kiekviena traukia po savo stogu, „nepripažindama" kitų, ypač naujesnių; kiekviena dedasi tikresne, lietuviškesne, neklaidingesne...

Kiekvienam susipratusiam tautiečiui, kiekvienam sveikai galvojančiam asmeniui šiandien yra aišku, kad nedaug pasieksime susiskaldę ir besikrimsdami, dar mažiau pasieksime pavieniui. Jei negalime prisidėti prie tautinių ar visuomeninių reikalų asmenišku darbu, pagalvokime bent apie medžiaginę paramą. Čia, tačiau, vėl jautrus taškas mūsų tarpe. Kai tik užeina kalba apie pinigus, daugumas tuoj nusikrato — girdi, palauksim — pažiūrėsim... Jei, tačiau, pažvelgtumėm į kitus, pamatytumėm, kad pinigai, įdėti į visuomenines įstaigas, šimteriopai apsimoka. Žydai, kurie gerai pažįsta pinigo vertę, visame pasaulyje yra geriausiai apsirūpinę savomis ligoninėmis, spauda, šventovėmis, klubais, labdaros ir savišalpos įstaigomis. Visa tai jiems iš dangaus neiškrito — žydų bendruomenės visuose kraštuose nuolatos remia savas įstaigas ir jomis plačiai naudojasi. Mes, lietuviai, mokame aprūpinti šeimas, įsikurti patogius namus, bet išėję pro duris, nedaug ko lietuviško atrandam... Tenka nešti pinigus į svetimus bankus, naudotis svetimomis sanatorijomis, lankyti svetimus klubus, pirkti vaikučiams svetimas knygas... Daug, daug svetimiems, o kiek sau?

Atrodo, kad pats laikas pagalvoti apie prisidėjimą prie lietuviškų draugijų, naudingų sumanymų vykdymo, remti lietuviškus reikalus. Atsikratę siaurų asmeniškumų, rastumėm kelią į platų ir naudingą bendradarbiavimą, laimėtumėm tuos tūkstančius tautiečių, kurie dabar, savųjų tarpe nedaug vertingo teatrasdami, glaudžiasi prie svetimųjų, krauna turtus kitiems, stiprina svetimas įstaigas. Dienos, mėnesiai ir metai dirba ne mūsų naudai, nutautėjimo bangos kas-kart daugiau nusineša lietuviško jaunimo. Nebepajėgsime jo grąžinti, nebus iš ko jį pakeisti.

Neskaitlingi esame ir išsiblaškę po visą pasaulį, bet esame vienos Tėvynės sūnūs ir dukterys, mus riša bendra kilmė, bendra kalba, bendri papročiai. Esame lėti ir užsidarę, bet amžių bėgyje sutriuškinom kryžiuočių galybę, nusikratėme lenkiška „globa", atsispyrėme caro korikams. Sunkiai susikalbam, bet suderinę pajėgas, buvom išplėtę savo valstybę nuo Baltijos iki Juodųjų Jūrų, nuo Vyslos pakrančių iki Maskvos

(Nukelta į 2 psl.).

Holland refirmó la decisión de los EE. UU. de fomentar la Industrialización de América Latina

Nueva York — En un discurso pronunciado al término de un almuerzo servido en la Cámara de Comercio de los Estados Unidos, el subsecretario de Estado norteamericano, Henry F. Holland refirmó el propósito de su país de seguir apoyando en forma concreta la industrialización de la América Latina, como elemento esencial del progreso económico y de un mayor intercambio entre los Estados Unidos y las demás repúblicas americanas.

Manifestó también que nada se aleja mas de la realidad que ricaLatina se dedique a producir paralización de la industrialización con el fin de que la América Latina sededique a producir materias primas que los Estados Unidos transformarían en artículos manufacturados, vendiéndolos de nuevo ya elaborados a los países latinoamericanos.

"Tal política", afirmó el Sr. Holland, sería contraria a nuestros intereses, pues la experiencia demuestra que nuestro comercio con cualquier otro país aumenta a medida que dicho país va adquiriendo un sano equilibrio industrial basado en la razonable utilización de sus recursos humanos y materiales. Tanto las inversiones de empresas privadas norteamericanas como los empréstitos gubernamentales son extendidos a los países a industrializarse para que obtengan el máximo beneficio económico."

Siempre considerando el tema de la industrialización, el orador señaló la contribución que hacen las empresas norteamericanas de capital norteamericano en la América Latina. Estas sociedades, dijo, aportan ahora el 30 por ciento de las exportaciones latinoamericanas a los Estados Unidos, proporcionando en conjunto fuertes ingresos en divisas a los países en que están radicadas, y los que oscilan alrededor de mil millones de dólares.

"Otro beneficio", continuó diciendo, "es que la producción teamericanas destacadas en la de estas empresas fabriles nor- América Latina, con destino al consumo interno, reemplaza a grandes importaciones que, de otro modo, deberían hacerse todos los años con el gran gasto consiguiente en dólares. Las inversiones de capitales estadounidenses en estas empresas manufactureras se han triplicado desde 1946 y ascienden ahora a más de 1.200 milones de dólares."

Según dijo el señor Holland, dichas empresas proporcianan el 15 por ciento de la producción fabril total de la América Latina, o sea un equivalente de 1.500 millones de dólares al año y además aportan, por concepto de varios impuestos, mil millones de dólares anuales al fisco de los países latinoamericanos.

En otra parte de su discurso, el subsecretario norteamericano de Estado reiteró su convicción de que el mercado estadounidense es absolutamente esencial para la América Latina y que, a su vez, "la América Latina constituye hoy, por excelencia, la región más importante del mundo para el comercio norteamericano".

A continuación repitió las imponentes cifras del creciente comercio entre los Estados Unidos y la América Latina y el rapidisimo aumento del índice del ritmo económico en esa región el que, según estadísticas fidedignas, se ha ido elevando a razón del 5,4 por ciento anual desde 1946, „mientras que en nuestro país el aumento anual ha sido a un ritmo de sólo el 3 por ciento".

Sintetizando la política de los Estados Unidos hacia la América Latina el seor Holland manifestó que "en todos sus aspectos, ésta se basa en la convicción fundamental de que las veintiuna repúblicas constituyen la familia americana y que las relaciones económicas so nen esencia las propias de buenos socios".

(Atkelta iš 1 psl).

sienų. 1918 metais paveldėję nuvargintą ir sugriautą Tėvišką, per trumpus nepriklausomybės metus nustebinom pasaulį savo kūrybine galia, savo pažanga ir sugebėjimais. Iš mūsų protėvių esame paveldėję neįkainuojamą dvasinį lobyną. Nėra mums skirta praeiti pro gyvenimą pilkais šešėliais nepaliekant nei garso, nei garbės. Mūsų gyvenimas, mūsų darbai, mūsų laimėjimai privalo tapti amžinais paminklais mūsų Tautos garbei, neužgęstančiu kelrodžiu ateinančioms lietuviškoms kartoms.

Leonardas Sruoga

BALTŲ TARYBA ĮSPĖJA PABALTIEČIUS

Baltų Taryba yra konstatavusi, jog pastaruoju metu Sovietai sustiprino savo aktyvumą, stengdamiesi sukurti tam tikrų tariamai prieš komunistus kovojančių organizacijų ir patys norėdami įsibrauti į pabėgėlių organizacijas. Šia pavojinga paraustine sovietine veikla stengiamasi palaužti antibolševikinių pastangų kovingumą ir jas visokiais būdais ardyti. Šitų bolševikinių ardomųjų kėslų pagrindan dedamas Sierovo paruoštas planas, kuriuo siekiama sukurti tariamai antibolševikinių organizacijų ir į nekomunistines organizacijas Vakaruose infiltruoti sovietinių agentų bei visokių perbėgėlių. Norint paslėpti tikruosius kėslus, einama patriotiniais ir antisovietiniais šūkiais, net kuriamos neofašistinės organizacijos. Naujo repatriacinio komiteto sudarymu ir naujų instrukcijų paruošimu šiam ardomajam darbui rūpinamasi suteikti ypatingą užmojį ir drauge garantuoti, kad jis būtų planingai įvykdytas.

Baltų Taryba laiko savo pareiga visus esančius laisvajame pasaulyje lietuvius, latvius ir estus painformuoti apie šį naująjį Sovietų kursą ir drauge kiekvieną įspėti, kad nepasiduotų, nors ir neapgalvotai, šioms Maskvos paruoštoms pinklėms.

BALTŲ TARYBA

Tuebingenas, 1955. IV. 30

LENKIJON SIŲSTI NCFE BALIONAI SU SWIATLO BROŠIŪRA PASIEKĖ LIETUVĄ.

1955 m. kovo 11 d. LTSR teritorijoje buvo sugauti Laisvosios Europos Komiteto iš Vak. Europos pasiųsti Lenkijon balionai su buv. lenkų saugumo žymaus valdininko J. Swiatlo sensacingais pasakojimais, atspaustais brožiūros pavidalu ir atidengiančiais lenkų žvalgybos užkulisius. Brošiūrėlės buvo sugautos Kretingos ir Širvintų rajonuose. Iš kitų rajonų duomenys laukiami. Kretingoje apie sugautus balionus agitatorių brigadą įspėjo kultūrinės - švietimo propagandos vedėjas Vališauskas, artimas įvairių įstaigų bendradarbis. Kiti jį taria esant lenkų kilmės. Širvintuose, spėjama, porą balionų surado kolchozininkai. Paskum pasklido gandai apie „amerikiečių parašiutininkus". Milicija ir DOSAAF daliniai ištisas savaites laiko medžiojo balionus pievose ir miškuose.

Iš Kretingos ir Širvintų buvo pranešta apie nepaprastą sovietinių karinių lėktuvų judėjimą Lenkijos ir Rytprūsių ruože.

* **Informacijos Tarnybos Radio** skyrių nuo 1955 m. vasario 21 d. tvarko laikraštininkas Simas Miglinas.

Okupuotoje LIETUVOJE

Š. m. balandžio 24 d. Maskvoje buvo padėtas vainikas prie sienos, kurioje įmūryta urna su V. Mickevičiaus - Kapsuko palaikais. Ryšium su jo gimimo 75 metinėmis į Maskvą iš LTSR buvo nuvykę Sniečkus, Gedvila, Paleckis, „TL nuolatinės atstovybės Maskvoje bendradarbiai", partiniai darbuotojai ir kt. Prie raudono vainiko kaspino aukso raidėmis rusų ir lietuvių kalbomis buvo įrašyti žodžiai: „V. M. Kapsukui, įžymiajam revoliucionieriui, vienam iš komunistų partijos organizatorių. Nuo Lietuvos Komunistų Partijos Centro Komiteto, TL Ministerių Tarybos, AT Prezidiumo. Ir dar derėjo pridėti: įžymiausiam lietuviui komunistui, pradėjusiam 1917 m. veikti komunistų gretose ir mirusiam savo mirtimi. Toks priedas prie kaspino būtų buvęs visai vietoje, nes kiti žymesnieji lietuviai komunistai, kartu pradėję veikti su Kapsuku, kaip Aleksa - Angarietis, generolai Putnai ir Uborevičius, žurnal. Šepetys, mokyt. Jakševičius, amerikietis Šukys ir dar daugelis kitų, — visi buvo sušaudyti sovietinių kalėjimų rūsiuose ar šiaip dingo be žinios.

Prie Vilniaus geležinkelio stoties pastato balandžio 22 d. buvo atidengta „memorinė lenta", kurioje įrašyta: „1895 metais rugsėjo 7 d. V. I. Leninas buvo atvykęs į Vilnių nustatyti ryšių su vietiniais marksistais". Lenino 75 gimtadienis buvo iškilmingai atžymėtas ir T. Lietuvoje.

Įprastine bolševikiška tvarka ir šiemet T. Lietuvoje buvo demonstracijomis atžymėta gegužės pirmoji. Centrinės iškilmės ir pačios svarbiausios demonstracijos vyko Vilniuje. Ta proga sovietinė spauda, radijai ir visokie pareigūnai nepaprastai gyrėsi tariamai pasiektaisiais visose srityse didžiuliais laimėjimais. Ypač smarkiai savo ir kitų bolševikų nuopelnus kėlė per radiją pasakytoje kalboje LTSR AT prezidiumo pirm. J. Paleckis, ne viena proga stengdamasis išaukštinti „plačiąją tėvynę". Per demonstracijas buvo ypač gausu visokių „mylimųjų vadų ir mokytojų" paveikslų. Neužmiršta taip pat padėkoti už pasiuntimą kp aktyvo ir įvairių rūšių specialistų dirbti į kolūkius... Pereitais metais 300 naujų gydytojų, ekonomistų, mokytojų, gamtininkų ir kt., gavę diplomus, išvyko „pasirodyti, ką gali", į kaimą. Šiemet jų skaičius, kaip demonstracijose buvo nurodyta, bus dar didesnis. Apskritai, per visus demonstracijose pranešimus ir agitacines kalbas buvo stengiamasi įrodinėti, jog, esą, „per 15 metų neatpažįstamai pasikeitė Lietuvos vaizdas..."

Iš Lietuvos jaunimas ir šiaip įvairių rūšių specialistai toliau tebesiunčiami „plėšinių įsisavinti" į Sibirą. Vilniaus radijo š. m. bal. 29 d. pranešimu, Kazachstano „dirvoninių stepių platybėse įsteigti 337 grūdininkystės tarybiniai ūkiai'.' Jų žymioji dalis „suorganizuota šiemet". Maskva su savo sritimi „sukomplektavusi kadrus" į 21 tarybinį ūkį, Ukraina — 54 naujus grūdininkystės ūkius, Gudija — 22, Moldavija, Latvija ir Lietuva — po 4 tarybinius ūkius. Mūsų turimomis žiniomis, lietuvius ir kitus pabaltiečius su moldavais sąmoningai stengiamasi paskirstyti tarp svetimųjų, jog greičiau surusėtų ir nutaustų.

Savitarpio pagalbos ir pokarinio bendradarbiavimo tarp TSRS ir Lenkijos sutarties 10 m. sukaktis buvo iškilmingai atžymėta ir Tarybų Lietuvoje. Atskridusius lėktuvu broliškosios lenkų tautos pasiuntinius pasitiko TL užs. reik. min. Gaška", prof. sąjungų tarybos pirm. Baranauskas ir kt. Rašytojas Tadeušas Brėža atvykusių lenkų vardu savo kalboje, be kita ko, pabrėžė: „mums tenka didelė garbė ir džiaugsmas praleisti šias dienas gražiojoje TL sostinėje Vilniuje. Mes atvežėme respublikai, šiam miestui nuoširdžiausius, didžiai bičiuliškus sveikinimus iš lenkų tautos, Lenkijos visuomenės ir iš Varšuvos gyventojų"|.. Šiltai sutiktas buvo ir lenkų delegacijos nario akademiko M. Smelovskio sveikinimas. Iškilmingas sukakties minėjimas buvo suruoštas Vilniuje Filharmonijos salėje. Pranešimą padarė J. Žiugžda. Per „iškilmingą Vilniaus miesto visuomenės susirinkimą" jį atidaręs prof. sąjungų pirm. Baranauskas, be kita ko, pažymėjęs, kad „tautinę neapykantą tarp rusų, lenkų ir lietuvių kurstė ypač anglų ir amerikiečių imperialistai", ne tik lietuviškieji „buržuaziniai nacionalistai"..

Gegužės 5 d. bolševikai mini „tarybinės spaudos dieną", nes 1912 m. gegužės 5d. buvo išleistas pirmasis „Pravdos" numeris. Vilniaus radijas š. m. gegužės 5 d. perdavė „drg. Laurinaičio" straipsnį „Tiesos ir pažangos žodis", kuriame stengtasi pavaizduoti, kaip plačiai per spaudą varoma bolševikinė agitacija. Tos pat dienos „Komjaunimo Tiesa" paskelbtais duomenimis, šiuo metu okup. Lietuvoje leidžiama 18 respublikinių laikraščių ir žurnalų, 97 rajoniniai, miestų ir daugiatiražiniai laikraščiai „vienkartiniu 740.000 egz. tiražu". Visoje Sov. Sąjungoje skelbiama leidžiant per 7.100 laikraščių 47 mil. egz. tiražu ir apie 1.500 žurnalų bei kitų periodinių leidinių.

KRISTIJONAS DONELAITIS IR RUSAI

Vasario 18 d. pasaulio lietuviai minėjo dailiosios raštijos tėvo, Kristijono Donelaičio, 175 metų mirties sukaktį. Kiekvienam lietuviui brangus nemirtingojo epo „Metai" autorius, hekzametrinės poezijos atgaivintojas bei religinio realizmo kūrėjas. Todėl ir bolševikai pasiskubino pasigirti, kad „tinkamai atšvęs" Tolminkiemio dainiaus sukaktį. Kokia prasme — visi gerai žinome. Jie vėl banđys giliai Dievą tikintį evangelikų kunigą Kristijoną Donelaitį atvaizduoti ateistinio komunizmo pirmtakūnu. Tegu sau. Bolševikiška klasta poeto garbės nesuteps ir jo kūrybinės vertės nesumažins.

Okupantai įkyriai šūkauja dėvę leidimą Donelaičio „Metus" išversti rusų kalbon. Tikrai verta išversti šį didelį kūrinį į svetimas kalbas, ypač į rusų kalbą. Gal rusai, jį perskaitę, įsitikins, kad kolchozinė vergovė visiškai atitinka 18-jo šimtmečio baudžiavą ir yra net blogesnė už ją. Dėl „Metų" išvertimo į rusų kalbą plėšauti, lyg tai būtų negirdėtas įvykis, tikrai juokinga. Juk Donelaičio „Metai" jau seniai išversti į vokiečių kalbą, ir išleistos net trys jų laidos.

Ar Donelaitis ką nors bendro turėjo su rusais? Štai ką kalba istoriniai šaltiniai apie jo santykius su maskoliais. 1757 m. maskolių pulkai, lyg skėriai, pirmą kartą užpuolė Donelaičio tėvynę Mažąją Lietuvą. Anuomet, kaip ir šiandien, tą kraštą jie laikė ne okupuota Lietuvos sritimi, bet Maskvos provincija. Anuomet, kaip ir dabar, daugelis žmonių išvežta, o likusieji įkyriai rusinami. Juk ir tais laikais gyventojai buvo verčiami lankstytis maskoliams, o evangelikų bažnyčiose įsakyta švęsti stačiatikių šventes. Ir Tolminkiemio parapijos klebonas Kritijonas Donelaitis gavo įsakymą pamaldų metu pagerbti rusų kunigaikštį Aleksandrą Nevskį, kurį dabar taip garbina ir rusai komunistai. Kristijonas Donelaitis, negalėdamas viešai protestuoti dėl tokio maskolių įžulumo, iš sakyklos taip prabilo į smalsiai belaukiančius lietuvininkus:

„Mieli parapijiečiai! Carinė valdžia man įsakė šlovinti kažkokį Aleksandrą Nevskį. Galimas daiktas, kad tas Aleksandras buvo geras žmogus. Tačiau nei Jūs, nei aš jo nepažįstame, todėl nėra čia ko daug apie jį kalbėti. Dabar verčiau apmąstykime Apaštalo Povilo žodžius, skirtus Timotiejui, parašytus antrame laiške, ketvirtajame skyriuje, keturioliktajame skirsnyje, kurie skamba šitaip: „Kalvis Aleksandras man yra daug blogo padaręs. Tegu Viešpats jam už tuos niekingus darbus atitinkamai atsilygina. Amen!"

Tokie buvo senelio Kristijono Donelaičio santykiai su rusais. Jo paties ir jo meto Mažosios Lietuvos lietuvių laikymasis maskolių atžvilgiu visai atitinka šiandieninę pavergto lietuvio laikyseną, priešinantis pavergėjui. Mes siūlome rusiškajame „Metų" vertime — vardan istorinės tiesos — tinkamai nušviesti Kristijono Donelaičio santykius su rusais pavergėjais.

———

ELTOS ŽINIOS

* Ryšium su Vokietijos suverenumo atgavimu š. m. gegužės 5 d., Vokietijoje buvo baigtas okupacinis režimas. Vliko pirmininkas M. Krupavičius pasiuntė Vliko vardu sveikinimą Vokietijos prezidentui Heussui, palinkėdamas, kad ir toliau toks pat sėkmingumas lydėtų Vokietijos žygius ir prisidėtų prie visos Europos išlaisvinimo.

* Lietuvos Steigiamojo Seimo 35 metų sukakties proga buvusiųjų jo atstovų, dabar esančių laisvajame pasaulyje, paskelbtas atsišaukimas į viso laisvojo pasaulio tautų atstovybes ir parlamentų narius išverstas į anglų, prancūzų, vokiečių, italų, ispanų ir portugalų kalbas. Minimasis atsišaukimas bus išsiuntinėtas laisvojo pasaulio kraštų parlamentarams.

* Numatomosios Keturių Didžiųjų konferencijos reikalais į Paryžių pasitarti Vliko pirmininkas buvo pakvietęs min. St. Lozoraitį, ALT ir LLK atstovus. Iš ALT gautas atsakymas, kuriuo jie reiškia pasitenkinimą Vliko pradėtaisiais žygiais ruoštis Keturių konferencijai, kuri, kaip atrodo, netrukus turės įvykti.

* Lietuvos ministeris Londone B. K. Balutis ryšium su numatoma Keturių Didžiųjų konferencija š. m. balandžio 29 d. kreipėsi į D. Britanijos užs. reik. ministerį McMillaną išryšindamas Lietuvos nusistatymą dėl Sovietų agresijos ir prašydamas, kad nieko nebūtų padaryta, kas galėtų įteisinti arba užvilkinti Sovietų okupaciją Lietuvoje.

* „Somos Viejos Amigos" — („Esame seni draugai") — šitokiais draugiškais žodžiais sutiko naujas Urugvajaus užsienio reikalų ministeris Dr. Santiago Rompani Lietuvos ministerį Dr. K. Graužinį, priimdamas diplomatinių misijų šefus bendroje audiencijoje. Iš savo pusės Dr. K. Graužinis pasveikino Dr. S. Rompanį su naujomis garbingomis pareigomis ir palinkėjo geriausio pasisekimo vadovaujant Urugvajaus užsienių politikai. Audiencija įvyko naujose patalpose — Santos rūmuose, kur iki šiol buvo Urugvajaus vyriausybė, o dabar perkelta užsienio reikalų ministerija.

* Šiemet pietinėje Prancūzijoje Liurdo mieste, kur iš visų kraštų suplaukia labai daug maldininkų, ruošiama antikomunistinė paroda. Joje bus ir lietuvių skyrius su 70 foto nuotraukų, vaizduojančių bolševikų terorą Lietuvoje. Jas parinko ir į parodą pasiuntė iš Romos kun. V. Mincevičius susižinojęs su Inf. Tarnyba.

* **Prieš dešimtę metų,** būtent — 1945 m. balandžio 29 d., amerikiečių trečiosios armijos daliniai užėmė Dachau koncentracijos stovyklą Vokietijoje ir išlaisvino joje laikytus politinius kalinius. Stovykloje buvo rastos tiesiog krūvos žmonių lavonų. Šiemet balandžio 24 d. buvo iškilmingai paminėtas tas politinių kalinių išlaisvinimas. Per iškilmingas katalikų, evangelikų ir žydų pamaldas už 6 mil. asmenų, žuvusių nacių koncentracijos stovyklose, buvo pagerbti ne tik žuvusieji nuo nacių režimo, bet ir tie, kurie šiandien tebelaikomi bolševikinėse koncentracijos stovyklose. Ta proga kalbas pasakė Bavarų minist. pirm. žymus socialdemokratų veikėjas Dr. Hoegneris, prikišdamas vokiečiams, kad per greit užmiršta nacių žiaurumus, Vokietijos nacionalsocialistų kalinių sąjungos pirmininkas H. J. Unger, kalbėjęs olandų vardu Baber ir visa eilė kitų. Kalbėtojų ne vienas reikalavo neužmiršti ir darbo vergų stovyklose politinių kalinių. Dachau koncentracijos stovykloje kalėjo ir paskiau buvo amerikiečių išlaisvinti visa eilė lietuvių: MLT prezidiumo pirmininkas E. Simonaitis, kun. V. Pikturna, kun. J. Pransevičius.

1.000 DM PREMIJA LIETUVIŠKŲJŲ PROBLEMŲ STUDIJOMS

Du lietuviai, dipl. teisininkai Balys K l o v a s ir Marijonas Š n a p š t y s, norėdami paskatinti studijuoti tautines problemas, paskyrė premiją ir kreipėsi į Lietuvybės Išlaikymo Tarnybą, prašydami pravesti šiai premijai gauti konkursą. Premijos ir konkurso temos skyrėjai, turėdami galvoje ypatingai sunkią Europoje gyvenančių lietuvių intelektualų padėtį, šią premiją skiria lietuviui Europoje.

J. VENCKUS, S. J.

JOKŪBAS VON HEINE, Poliomieličio atradėjas

(Tęsinys iš pr. nr.)

Heine buvo gimęs Lauterbache. Mirė 1879 m. lapkričio 12 d. Po Heinės kitas žymus gydytojas Švedijoje žymiai papildė poliomieličio ligos vaizdą, kurio vardas yra Oskar Medin. 1887 m. poliomielitis pasirodė Švedijoje, epidemijos formoje. Medin padarė išvadą, kad liga gali paliesti ne tik nugaros smegenis, bet ir pailgąsias smegenis, ir tada liga pasireiškia labai sunkioje formoje, kuri šiandien vadinama bulbariniu poliemieličiu. Jis suparaližuoja kvėpavimo raumenis, todėl yra reikalingi „geležiniai plaučiai". Vokiečiai tą ligą dažnai vadina *Heine-Medin* liga.

Žymusis Landsteiner 1908 m. pamatė Vienoje 9 metų berniuką, kuris rodė vaikų paralyžiaus ženklus. Berniukas karščiavo. vėmė, skundėsi galvos skaudėjimu, sąnarių skausmais, vėliau tapo suparaližuotas. Liga ilgai nesitęsė, berniukas mirė. Landsteineris jau iš Heinės žinojo, kad ligos židinys yra nugaros smegenyse. Jis padarė autopsiją, ir atidarė nugaros smegenis, kur atrado hemoragiją ir infiltraciją, kas reiškia uždegimą. Landsteineris paėmė šiek tiek nugaros smegenų substancijos, sutrynė ją fiziologiniame skiedinyje ir įšvirkštė to mišinio į kraują jūros kiaulytėms, kralikams, pelėms ir dviem bezdžionėm. Bezdžionė (Cynocephalus) susirgo po 6 dienų ir 8-tą dieną po injekcijos žuvo. Kita bezdžionė (Macacus rhesus) 17 dienų po injekcijos buvo suparaližuota: nebeveikė užpakalinės kojos; jos pakeltos tuoj suglebdavo. Bezdžionių autopsijos rodė tokius ženklus, kaip ir berniuko. Bakteriologinėmis priemonėmis nepasisekė išauginti nė jokių bakterijų. Pats Landsteineris pagalvojo, ar nebus čia tik virus, kas vėliau ir pasitvirtino. Virus skiriasi nuo bakterijų tuo, kad yra labai maži. Virus yra lotyniškas žodis, kurį vartoja ir Ovidius, ir reiškia nuodus, pav. gyvatės. Beijerinck'as buvo pirmasis, kuris pasiūlė žodį „virus" pritaikinti tiems mažiems organizmams. Tobako mozaiko ligos mikroorganizmai buvo pirmieji, kurie buvo pavadinti virusu. Viruso dydis yra apie 10 — 20 milimikronų (milimikronas yra viena milijoninė milimetro dalis). Kiti matuoja virus angstromais, tai yra tuo mastu, kuriuo yra matuojamos šviesos bangos. Šiandien mes žinome apie 200 viruso rūšių, kurios sukelia ligas ar tai žmoguje, ar gyvuliuose, ar augaluose. Daugiausiai virusai užpuldinėja augalus. Vien augalinių virusų yra nemažiau 150 rūšių. Virusai užpuldinėja tokius svarbius augalus, kaip bulves, pamidorus, cukrinius runkelius ir kt. Virusų nešėjai yra daugiausiai vabzdžiai, ypatingai augalų utėlės (aphis). Virusai dalinasi kol kas pagal vietas. kuriose pasirodo:

1. Virusai, kurie yra kūno paviršiuje: vėjo rauplės (Varicella, angl. Chickenpox), *Herpes*, kurias kiekvienas bus turėjęs ant lūpų. *Herpes zoster*, ant viso kūno. Manoma, kad pareina nuo baltinių, kurie ateina stačiai iš krautuvės. Todėl patariama naujai nupirktus marškinius duoti pirmiau plauti ir paskui nešioti.

2. Virusai, kurie sukelia ligas kvėpavimo organuose: pav. persišaldymai, paskui influenza arba gripas ir plaučių uždegimas viruso kilmės yra daug pavojingesni, negu plaučių uždegimas bakterijų kilmės.

3. Virusai, kurie užpuldinėja nervų sistemą, pav. pasiutimo liga (Rabia) ir mūsų poliomielitis. Yra virusų, kurie teturi tik vieną šeimininką, pav. influenza. Kiti virusai turi du šeimininkus pav. geltonasis karštis (yellow fever, fiebre amarilla), kurio vienas šeimininkas yra žmogus, o kitas — mosquito. Kai kurie virusai susidaro celėse (branduoliuose ar protoplazmoje) įterptus kūnelius, kurie turi didelės reikšmės nustatyti ligai, pav. pasiutimo ligai (Guarnieri kūneliai). Kai kurios viruso ligos, vieną kartą persirgtos, palieka imunitetą, t. y. antrą kartą jau nebesusergama ta pačia liga, pav. rauplėmis, tymais ir poliomieličiu, kiti palieka imunitetą tik trumpam laikui, gal neilgiau kaip 6 mėnesiams, pav. influenza. Persirgimu ar skiepijimu imunitetas yra visados stipresnis ir yra vadinamas *aktyviuoju*. Imunitetas įsigytas kito persirgusio kraujo, ar motinos suteiktas imunitetas dar negimusiam kūdikiui, ar gimusiam iki pusės metų, vadinamas *pasyviu* imunitetu.

(Bus daugiau)

„Laiko" Garbės Leidėja Adolfina Geigaitė su savo tėveliais atšventusi gegužės 7 d. 15 metų gimtadienį.

PIRMOJO AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ SUVAŽIAVIMO NUTARIMAI

Pirmasis Australijos Lietuvių Katalikų suvažiavimas įvykęs 1954 m. gruodio mėn. 27 — 28 d. d. Melbourne, ir išklausęs darbotvarkėje patiektų paskaitų bei diskusijų priėmė šias rezoliucijas:

1. Organizacijų reikalu:

1. Suvažiavimas kviečia visus Australijoje gyvenančius lietuvius katalikus aktyviai dalyvauti ir palaikyti katalikišką organizacinį gyvenimą, suburtą Australijos Lietuvių Katalikų Federacijoje.

2. Australijoje gyveną lietuvių katalikų veikėjai - vadovai prašomi dėti visas pastangas, kad abiejų lyčių lietuviškas katalikiškas jaunimas būtų buriamas ir auklėjamas katalikiškose, Australijos Lietuvių Katalikų Federacijai priklausančiose organizacijose ir mokyklose.

II. Katalikų Veikimo reikalu:

1. Katalikiškas veikimas turi išplaukti iš sakramentinio katalikų gyvenimo, kurs žmogų veda į dieviškąją tikrovę šioje žemėje pašvęsdamas jį bendrąja kunigyste ir įpareigoja kiekvieną tikintįjį dalyvauti dieviškosios misijos darbe. Visi Australijos lietuviai katalikai kviečiami tik iš sakramentinio gyvenimo išplaukiantį katalikišką veikimą puoselėti ir remti.

III. Visuomeninio Veikimo reikalu:

1. Autralijos Lietuviai katalikai, semdamiesi jėgos ir stiprybės dvasios iš sakramentinio gyvenimo kviečiami įsigilinti ir suprasti visuomenines ir bendruomenines pareigas ir prašomi aktyviai dalyvauti viešuose sprendimuose katalikiškos sąžinės šviesoje.

2. Australijos Lietuviai Katalikai, kaip esminė lietuvių bendruomenės dalis, dalyvauja P. L. B. gyvenime ir remia jos veikimą tautinėje plotmėje, reverzuodama sau teisę veikti savo plotmėje, pagal savo nuostatus.

3. Australijos Lietuvių Katalikų suvažiavimas konstatuoja, kad kai kurie A. L. B. veiksniai, peržengdami P. L. B. statuto ribas, imasi spręsti ne jų kompetencijai priklausančius klausimus. Ypač suvažiavimas griežtai pasisako prieš A. L. B. Krašto Valdybos savavališką apkaltinimą spaudoje Melbourno kapeliono kun. P. Vaserio.

VI. Spaudos reikalu:

Kadangi Australijoje leidžiami lietuviški laikraščiai nepatenkinti katalikų reikalų, visi Australijos lietuviai katalikai kviečiami nuoširdžiai prisidėti ir remti organizuojamą išleisti Australijos lietuvių katalikų raikraštį.

Melbourne, 1954 m. gruodžio mėn. 28 d. Australija.

Lietuviams Katalikams Australijoje

Pirmasis Australijos Lietuvių Katalikų Suvažiavimas, įvykęs Melbourne 1954 m. gruodžio mėn. 27 — 28 d. d., yra nustatęs pagrindus katalikų veikimui Australijoje. To suvažiavimo dalyvių vienbalsiu nutarimu yra įsteigta Australijos Lietuvių Katalikų Federacija ir išrinkta Australijos Lietuvių Katalikų Federacijos Valdyba.

Federacijos Valdybos tikslas ir kompetencija yra dvejopi:

1) Palaikyti ryšį su viso pasaulio Lietuvių Katalikų Centrais, Australijos Lietuvių Kapelionų Sekretoriatu ir Australijoje veikiančiomis katalikų organizacijomis; tirti sąlygas ir aplinkybes katalikiškąjai veiklai lietuvių visuomenėje Australijoje vykdyti ir intensyvinti; daryti išvadas ir informuoti katalikų organizacijų valdybas.

2) Sutartinai su Kapelionų Sekretoriatu vykdyti visas funkcijas esančias bendruose katalikiškųjų organizacijų ir katalikų interesuose: šaukti katalikų veiklos reikalais konferencijas, suvažiavimus, kongresus, ir esant reikalui, atstovauti bei reprezentuoti visas Australijos Lietuvių Katalikų organizacijas, nepažeidžiant tų organizacijų savarankumo.

Suvažiavimas yra priėmęs rezoliucijas pagrindiniais reikalais. Visi Australijos lietuviai katalikai yra kviečiami ir raginami aktyviai dalyvauti katalikiškųjų organizacijų gyvenime ir jį visokeriopai remti, ypač puoselėti ir remti katalikiškąjį veikimą išplaukiantį iš Sakramentinio gyvenimo. Visi lietuviai katalikai kviečiami įsigilinti ir suprasti savo visuomenines ir bendruomenines pareigas ir aktyviai dalyvauti viešuose sprendimuose katalikiškos sąžinės šviesoje. Rezervuodami sau teisę laisvai veikti katalikiškose organizacijose, visi Australijos lietuviai katalikai dalyvauja Pasaulio Lietuvio Bendruomenės organizaciniame gyvenime ir remia jos darbą tautinėje plotmėje.

Suvažiavime buvo konstatuota, kad Australijoje leidžiami lietuviškieji laikraščiai katalikiškųjų reikalų nepatenkina. Federacijos Valdyba įpareigota organizuoti katalikišką laikraštį Australijos lietuviams. Tokio laikraščio organizavimo darbai jau pradėti. Prašome visus lietuvius katalikus šį didžios svarbos darbą paremti, kai tuo reikalu bus kreipiamasi.

Federacijos Valdyba prašo tautiečius ypač giliai vertinti lietuviško gyvenimo ir veikimo reikšmę tremtyje. Puoselėkime, išlaikykime ir stiprinkime visa tai, kas padeda mums išsilaikyti lietuviais katalikais ir šiose sunkiose tremties sąlygose savo veikimu ir darbu sutelktomis jėgomis laisvinkime kelią į katalikišką Nepriklausomą Lietuvą.

Šia proga Federacijos Valdyba pabrėžia, kad Australijos Lietuvių Katalikų Federacija savo veikloje apsiriboja tik lietuvišku katalikišku veikimu ir nėra susieta su bet kokia politine partija. Kaipo tokia, Federacija savo sudėtyje politinių partijų ar organizacijų neturi ir veikia nuo jų atsiribojusi.

Australijos Lietuvių Katalikų Federacijos Valdyba

1955 m. kovo mėn. 19 d.
Melbourne.

Atostogavusios Villa del Diquėje mergaitės vaidina Lietuvių Salėje, Avellanedoje „Vaidilos suraminimas" per Motinos Dienos minėjimą.

KOLUMBIJA

*** Kurs lietuvių kultūrinį centrą.** Bogotos miesto ribose, netoli nuo miesto centro, numatoma įsigyti apie 7.000 kv. m. žemės lietuvių bažnyčiai statyti ir ten kurti kultūriniams centrams

*** Dovanojo lietuviams žemės sklypą.** Inž. Tyliaus rūpesčiu Bogotos m. valdyba padovanojo lietuviams nemokamai didelį žemės sklypą bažnyčiai ir lietuvių namams. Inž. Tylius, atkreipęs į save Kolumbijos prezidento dėmesį ir kviečiamas svečiu į visas iškilmes bei priėmimus, Bogotos m. centre turi savo statybos įstaigą, kurioj dirba apie 10 žmonių.

— Lietuviškas centras statomas taip pat Medelline. Namuose bus koplyčia, salė mokyklai, susirinkimams. Namo statymu rūpintis L. Katalikų Komiteto pavesta kun. M. Tamošiūnui. Kolumbijos teisingumo ministerija suteikė Liet. Kat. Komitetui juridinio asmens teises.

— Pasižymėjęs Kolumbijos lietuvių veikėjas kun. N. Saldukas gubernatoriaus dekretu Nr. 357 yra paskirtas naujai įsisteigusio un-to agronomijos fakulteto dekanu. Nors tai ir nelietuviškas baras, bet naujasis dekanas yra pasiryžęs ir šioje akademinio darbo srityje palikti gerą lietuvio vardą.

ITALIJA

*** Žymus italų rašytojas ir literatūros profesorius Bario,** Romos ir Milano un-tuose Dr. G. Necchi š. m. balandžio 9 d. vėl parašė ilgą straipsnį apie Lietuvą didžiausiame Italijos dienraštyje „Il Messaggero". Autorius aprašo 1940 m. Velykas, praleistas Lietuvoje, Lietuvos pavasarį, cituodamas Donelaitį ir įvair. lietuvių dainas, liečiančias pavasarį, lietuvių svetingumą, vaišes ir kt. ELTA-PRESS redaktorius kun. V. Mincevičius yra su juo susitaręs tinkamai paminėti italų spaudoje Donelaitį. Jei kas turėtų leidinių apie Donelaitį vokiečių ir lietuvių kalbomis, prašome pasiųsti kun. V. Mncevičiui, Via Casalmonferrato 20, Roma, Italia. Leidiniai bus grąžinti.

AUSTRIJA

*** Austrijos pabėgėliai palikti ramybėje.** Paskutiniu momentu gautosiomis iš Vienos žiniomis, Vakarų ambasadoriai, besiderėdami su rusais, per 3-jį posėdį galiausiai vis dėlto susitarė iš pirmojo Austrijos sutarties projekto visiškai išbraukti „garsųjį" 16 pragrafą, kuriuo rusai reikalavo sau teisės, kad galėtų laisvai siuntinėti po visą Austriją savo repatriac. misijas įtikinėti pabėgėlius „grįžti namo", o austrų įstaigos būtų turėjusios jiems net padėti. Taip pat išbrauktas ir 16-sis straipsnis, kuriuo buvo reikalaujama išsiųsti iš Austrijos vokiečių kilimo asmenis, Reicho vokiečius ir vad. „Volksdeutsche". Be to, per tą patį posėdį rusų delegacija, padariusi naują nuolaidą, sutiko su 17-a str. revizija, kad Austrijos ginklo pajėgos nebūtų apribotos 58.000 skaičium. Tuo būdu laikoma primta austrų pažiūra, kad tokia valstybinė sutartis, kokia ji buvo numatyta senuoju projektu, apribotų neutralumo gynimą. Vakarų ambasadoriai, ypač amerikiečių, labai griežtai gynė pabėgėlių teises.

JUNGT. AMER. VALST.

*** Gautosiomis iš JAV žiniomis,** V. Sidzikauskas, Lietuvos Laisvės Komiteto ir lietuvių delegacijos Pav. Jungtinėse Tautose pirmininkas, š. m. gegužės 4 d. „Liberte" laivu iš JAV išvyksta į Europą.

— Prieš diktatūrą, terorą ir neapykantos skiepijimą vienos visuomenės dalies prieš kitą, kaip tai vyksta komunistiniuose kraštuose. Vakarų pasaulis stato žmogaus meilę žmogui, gražų visų sluogsnių sugyvenimą ir visiems lygių teisių suteikimą.

Lietuvos Steigiamojo Seimo Sušaukimo 35-tos sukakties proga

Arg. Liet. Bendr. Avellanedos Apylinkė rengia paminėjimą. Paminėjimas bus birželio 5 d. 5 val. popiet Lietuvių Svetainėje Brasil 835, Avellaneda su įdomia paskaita ir trumpa menine programa. Paskaitą skaitys *prof. D. Gruodis.*

Įėjimas laisvas. Kviečiami visi atsilankyti!

Apylinkės Valdyba

Mokslas — MENAS — Literatūra

TĖVAS

Bjornstjerne Bjornson, vienas žymiausių Norvegijos rašytojų, gimė 1832 m., mirė 1910 m. Jis poetas, rašytojas, dramaturgas ir oratorius. Kartu su H. Ibsenu, jis plačiai išgarsino Norvegijos vardą pasauly. „Tėvas" — viena populiariausių jo novelių. Joje jis mus žavi labiausiai būdingu literatūrinės kūrybos savumu — mokėjimu įteigti daug daugiau nei autoriaus išreiškiama žodžiais. **Vert.**

Žmogus, kurio istorija čia bus papasakota, buvo turtingiausias ir įtakingiausias asmuo savo parapijoje. Jis vadinosi Thord Overaas. Vieną dieną jis stovėjo klebono kambaryje, augalotas ir rimtas.

— Aš susilaukiau sūnaus — tarė jis — ir noriu jį pakrikštyti.

— Koks bus jo vardas?

— Finas, — pagal mano tėvą.

— O kūmų?

Čia jis išvardijo juos, ir pasirodė, kad tai geriausias vyras bei moteris parapijoje, Thordo giminaičiai.

—Dar ką norėtum pasakyti? — paklausė klebonas į jį žiūrėdamas.

Akimirką ūkininkas svyravo.

— Aš labai norėčiau, kad jis būtų pakrikštytas atskirai — pagaliau ištarė.

— Vadinasi, kurią paprastą dieną?

— Sekantį šeštadienį, vidudienį.

— Dar ką? — paklausė kunigas.

— Nieko daugiau — atsakė ūkininkas imdamas kepurę ir besiruošdamas išeiti.

Tada kunigas atsistojo. — Dar vieną žodį — tarė ir priėjęs prie jo, paėmė jį už rankos, ir atidžiai žiūrėdamas jam į akis, pasakė: — Duok Dieve, kad tas kūdikis pataptų tamstos palaima!

Vieną dieną, po šešiolikos metų, Thordas vėl stovėjo klebono kambaryje.

— Nuostabiai gerai tamsta atrodai, Thorde — tarė kunigas, nematydamas jame jokio pasikeitimo.

— Tai dėl to, kad gyvenu be rūpesčių — atsakė Thordas.

Į tai nieko nebepridėjo kunigas. Bet, kiek lukterėjęs, paklausė: — Kokiu reikalu šį vakarą atėjai?

— Šį vakarą aš atėjau dėl mano sūnaus konfirmavimo rytoj.

— Jis puikus berniukas.

— Aš nenorėčiau klebonui sumokėti už jo paruošimą pirma neišgirdęs kurioje eilėje mano sūnus ryt stovės bažnyčioje.

— Jis stovės priešakyje.

— Tai aš jau girdėjau, ir štai dešimt kronų kunigui.

— Gal dar kuo galėčiau tamstai patarnauti? — paklausė klebonas, įdėmiai žiūrėdamas į Thordą.

— Nieko daugiau.

Prabėgo dar aštuoneri metai, kai vieną dieną pasigirdo triukšmas už klebono durų, prisiartino būrys vyrų, priešakyje su Thordu, kuris įėjo pirmas. Klebonas pažiūrėjo į jį ir atpažino.

— Šį vakarą tamsta ateini su gera palyda, Thordai — prabilo jis.

— Aš čia atėjau prašyti paskelbti mano sūnaus užsakus, jis ves Karen Storliden, dukterį Gudmundo, kuris stovi už manęs.

— O, tai turtingiausia visoje parapijoje mergina.

— Taip yra sakoma — atsakė ūkininkas, ranka braukdamas savo plaukus.

Klebonas kurį laiką sėdėjo lyg būtų giliai susimąstęs, paskui įrašė į knygą vardus, nieko daugiau nebesakydamas, o vyrai apačioje pasirašė. Thordas padėjo ant stalo tris kronus.

Man tepriklauso tik viena — pastebėjo klebonas.

— Taip, aš tai gerai žinau, bet jis yra vienintelis mano vaikas, ir aš noriu būti dosnus.

Klebonas priėmė pinigus.

— Tai jau trečias kartas, Thordai, kai tamsta čia ateini savo sūnaus reikalais.

— Taip, bet dabar jau baigta byla su juo — atsakė Thordas, uždarė piniginę, pasakė sudiev ir išėjo, iš lėto sekamas savo palydovų.

Suėjus dviem savaitėm nuo anos dienos, tėvas su sūnumi įrėsi ramiu ežero paviršium į Storlideno ūkį pasitvarkyti vestuvėms.

— Ši sėdynė ne savo vietoje — tarė sūnus ir atsistojo pritvirtinti lentą ant kurios buvo sėdėjęs. Bet bestatydamas koją ant laivelio dugno, paslydo. Jis išskėtė rankas, sukliko ir įrikto į vandenį.

— Stverkis už mano irklo! — sušuko tėvas pašokdamas ir iškišdamas irklą.

Bet, sūnus besistengdamas jį pagriebti, pastyro.

— Akimirką palauk! — suriko tėvas ir pradėjo irtis prie jo. Tačiau sūnus atsisuko ant nugaros, ilgu žvilgsniu pažiūrėjo į tėvą ir panėrė.

Thordas nenorėjo tikėti savo akimis. Jis sustabdė laivelį ir žiūrėjo į tą vietą, kur jo sūnus buvo panėręs, tikėdamasis jį vėl iškilsiant. Bet ten iškilo keletas burbulų, netrukus dar keli ir pagaliau dar vienas didelis, kuris sprogo, ir ežeras vėl patapo lygus ir šviesus, kaip veidrodis.

Per tris dienas ir tris naktis žmonės matė tėvą laive besisukaliojant apie tą vietą, nesustojan nei pavalgyti, nei pamiegoti. Jis akėjo ežerą bejieškodamas sūnaus lavono. Ir trečiosios dienos rytą jis rado jį, ir paėmęs ant rankų, per kalvas nusinešė į savo namus.

Nuo tos dienos gal bus praėję kokie metai, kai vieną vėlų rudens vakarą klebonas išgirdo kažką lėtai žingsniuojant už durų koridoriuje ir atsargiai begrabaliojant klemkos. Kunigas atidarė duris ir į vidų įėjo augalotas vyras, laibas, susikuprinęs ir žilas. Klebonas ilgai į jį žiūrėjo ligi jį pažino. Tai buvo Thordas.

— Taip vėlai tamsta keliauji? — tarė klebonas ir stovėjo priešais jį.

— O, taip! jau vėlu — atsakė Thordas, ir atsisėdo. Taip pat atsisėdo ir kunigas, belaukdamas. Sekė ilga, ilga tyla. Pagaliau Thordas prabilo:

— Aš turiu su savim šį tą, ką norėčiau atiduoti neturtėliams. Aš noriu kad tai būtų palikimas mano sūnaus atminimui.

Jis atsistojo, padėjo pinigus ant stalo, ir po to vėl atsisėdo.

— Tai graži pinigų suma — jis tarė.

— Tai yra pusė už mano ūkį gautų pinigų. Šiandieną aš jį pardaviau.

Kunigas ilgai sėdėjo tylėdamas. Pagaliau jis maloniu balsu paklausė:

— Ką dabar galvoji daryti, Thordai?

Taip kurį laiką juodu sėdėjo,

— Ką nors geresnio.

Thordas nuleistom akim, o kugas įsmeigtu žvilgsniu į Thordą. Galiausiai, kunigas lėtu ir maloniu balsu tarė:

— Dabar aš galvoju, kad tamstos sūnus pagaliau suteikė tamstai tikrą palaimą.

— Taip panašiai ir aš galvoju, — atsakė Thordas bežiūrėdamas į jį, tuo tarpu kai dvi didelės ašaros lėtai riedėjo per jo skruostus.

Išvertė *P. Gaučys*

PR. RAZMINAS

VYTAUTAS MAČERNIS

Aš pažinau karalių tavyje...
V. Mačernis

Visuotinė literatūros istorija yra įrašiusi į savo storų tomų puslapius ne vieną labai jauno kūrėjo-poeto vardą, prisegdama prie jo vaizdingiausių žodžių ir į pirmas eiles jį iškeldama.

Prie tokių fenomenų priskirtinas Vytautas Mažernis apie kurį reikėtų kalbėti ne kaip daug žadėjusį, bet kaip daug mūsų grožinei literatūrai davusį. Ir kas būtina pažymėti, kad yra tos rūšies unikumas paskutiniuose dviejuose dešimtmečiuose. Ir šiandieną mes apgailestaujame jį palikus mus prieš dešimt metų.

Žavingoji Šarnelė, ten toli, žemaičių žemėje, išaugino milžiną-karalių, kurs, jo paties žodžiais tariant:

Kalbėjo apie didžią, gražią sielą,
Praaugusią, lyg augštas medis
girioje visus medžius.
(Aš pažinau karalių tavyje)

Iš tikro. Kiekvienas žmogus turi savy kažką didingą, karališką, ir čia poetas nėra nei kiek išdidus, laikydamas save karaliumi:

Aš pažinau karalių tavyje iš
žingsnių aido,
Iš akių blizgėjimo aštraus.
Nors kartais jos iš tavo nuostabaus ir liūdno veido
Man švietė giedrumu audros nuskraidrinto dangaus.
(Aš pažinau...)

Beje. Ne visi tą žmogaus didingumą pajunta. Reikia būti įkvėptu, tai yra mąstančiu žmogumi, kad šią didžiąją paslaptį būtų galima suprasti. Vienas iš tokių mąstančių ir kuriančių žmonių buvo ir Vytautas Mačernis, Šarnelės slėnio karalius.

Nesinorėtų čia klausti, į kokį literatūros milžiną tas „Wunderkindas" būtų išaugęs, jei amžinoji naktis nebūtų jo užklupusi dar jaunystės dienose. Niekas neras atsakymo į šį dažno užsiminimą. Būtų tik spėliojimas. Tik gana aiškus dalykus, kad tas „nuostabaus ir liūdno veido" karalius, prieš dešimt metų nusikėlęs į Anapus, auga ir „didėja nuolatos". Ir tai nėra mįslė, bet jo vulkaniška kūrybinė galia, prasiveržusi **Vizijomis**, padarė jį sunkiai pralenkiamą.

Jis, net miręs, savo kūryba lenktyniauja su gyvaisiais:

„Per žemę mes praeinam
Tik syk, tai būkim tvirti!
Kieno gyvenimas bus panašus į
sodrią dainą,
Tas nesutirps mirty".
(Ten)

Poetas nesutirpo mirty, bet tapo vienas iš tų lietuvių poetų, kurio kūrybinei žodžio galiai reikia nusilenkti.

Po dešimties metų skaitydamas jo kūrybine ugnimi degančią Penktąją Viziją, gali prieiti išvados, kad poetas tebėra „legendarinis gigantas", kuris, dar džiaugdamasis Šarnelės grožiu, turėjo pagrindą nusiskųsti (ne tiek dėl ūgio, kiek dėl poetinės galios):

Nežinau, kodėl dievai tave sutvėrė
Tokį didelį, nenaturalų visiškai.
Tau įeit visų namų per žemos durys,
O gyventi — per ankšti jų kambariai.

— — — — — — — —

Kas didėja nuolatos, tas tampa vienas.
(Milžinas)

Visi poetą pažinusieji teigia, kad tai būta stipraus talento, ką ir jis pats, matyt, jautė:

Kiekvienas tavo žodis išdidus,
bet ir mielas,
Kiekvienas tavo mostas laisvas
ir platus.
(Aš pažinau...)

Jo vizijinis didingumas, piešiamų vaizdų stiprumas ir kartu nesugadintos sielos atvirumas verčia skaitytoją ne tik gėrėtis, bet ir susimąstyti:

Balti keliai, tarsi svajonės vienišos, per lygumas beribėn
tiesiasi,
Ir ėjau per žemę žydinčią, apsvaigęs saulės spinduliuos.
Praeidamas mačiau artojų dideles šeimas, pasklidusias laukų
platybėse,
Regėjau jų nenykstančių darbų dienas ir neramias jų poilsio
naktis.
Pribrendę buvo jau laukai ir viršum jų tarsi lena, rami dvasia,
Pleveno didelė pjūties rimtis.
(Penktoji vizija)

Kiek čia kūrybinio brandumo ir vizijinės jėgos, kiek susimąstymo!

Paprastai ankstyboj pavasario gėlėj nėra brandumo ir spalvų įvairumo. Tam reikia daug saulės spindulių ir ilgo saulėto pavasario. Ji labiau mus žavi savo drąsa, kuri toli pralenkia jos stiprumą. Bet ir tokiai mes rodom nemažiau meilės ir džiaugsmo, negu brandžiai vasaros gėlei. Ir jauni šventieji mus žavi ne tiek savo subrendimu ir apskaičiuotu nuoseklumu, kiek entuziazmu ir meile nenykstančioms vertybėms. O visdėlto tie šventieji, kaip ir tos gležnos ankstyvo pavasario gėlės, sugeba patraukti net daug gerų ir blogų dalykų mačiusias akis.

Vytauto Mačernio jaunatvėje pražydo brandumas, kaip pirmoje žibutėje pražysta visas pavasario ir vasaros pilnutinis žiedų ir spalvų gyvenimas. Tas skaitytoją stebina.

Poeto vizijos beveik neišeina iš Šarnelės ribų. Jis stipriausias, kai žvelgia nuo tėviškės kalnelių:

Paskui regėjau sunkų triūsą. Iš
reto plakė šiurkščios darbininkų širdys,
Bronziniai jų veidai ir šaltos akys degė laisvės ir jėgos
grožiu.
Jų rankos buvo kietos, grubios, pajuodavę ir suskirdę,
Jų sielos aiškios, šviesios, lyg mūsų vaikų.
(Penktoji Vizija)

Jis myli savo gimtąją žemę, kaip geras karalius myli savo karalystę, nors pasiteirauja apie gyvenimą ir už savo žemės ribų ir pasigenda išmintį mylinčių aristokratų.

Pasirėmęs rankom galvą, mąstė
tas karalius
Ir buvo liūdnas, nekalbus;
Nerado jis šaly aristokratų,
Kurie kalbėtų jam protingus ir
švelnius žodžius.
(Karalius)

Tik... kvietimas ir Anapus, ir mirtis nulenkė dvasios aristokratui galvą. Už žmogiškąsias vizijas yra nepalyginamai didesnių vizijų, ir poetas iškeliavo ne tik jų pamatyti, bet ir jose gyventi.

Visų gerų dalykų Leidėjas pasikvietė jį iš Šarnelės į Namus, kur gyventi nebus „per ankšti kambariai".

(Drg.)

ŽEMĖ

(Iš neseniai Literatūros Lankų išleistos Czeslaw Milosz „Epochos Sąmoningumo Poezija" knygos).

Mano saldžioji Europos tėvyne,
Peteliškė, ant tavo gėlių tūpdama, sparnus krauju
vilgo,

Tulpių nasruose kaupiasi kraujas,
Vijuoklių dugne žvaigžde žiba
Ir plauja grūdus tavo javo.

Tavo žmonės šildo pamėlusias rankas
Prie vaškinės gėlių grabnyčios
Ir laukuose klausosi kaip vėjas rauda
Sukryžiuotų ginklų vamzdžiuose.

Tu esi žemė, kur kentėt negėda,
Nes ten duodamas stiklas skysčio kartaus,
Kurio dugne amžių nuodas.

Į tavo suplėšytą ir šlapialapį vakarą,
Ties vandenim, kuriais ik šiol vis plaukia
Centurionų išnykusių ginklų rūdis,
Sugriautų bokštų papėdėj,
Adveduktų stulpų šešėly,
Po ramiu baldachimu pelėdos sparnų,

Raudona aguona, pakirsta ašarų gruodo.

---

* **Prof. J. Eretas** ruošiasi rašyti veikalą apie a. a. prof. Stasį Šalkauskį, paskutinį Vytauto Didžiojo Universiteto rektorių. Visi, kurie galėtų apie prof. St. Šalkauskį suteikti kokios nors medžiagos (pvz. atsiminimų, laikraščių, fotografijų ir kt.), prašomi ją siųsti prof. J. Eretui į Baselį, Florastrasse 44, Medžiagą vėliau prof. J. Eretas vėl grąžins.

Prašo medžiagos „Žmoniškumo dokumentų" knygai. Kaip jau seniau pranešta, Goettingeno Studijų Ratelis, susitaręs su PLB Vokietijos krašto valdyba, yra numatęs savo „Žmoniškumo dokumentų" serijoje išleisti knygą, kurioje būtų aprašoma, kaip lietuviai šelpė atbėgusius iš Rytprūsių badaujančius vokiečius. Studijų Ratelis pageidautų gauti lietuvių pasisakymų apie tai, kad, nežiūrint pragaištingos vokiečių politikos karo metu, pasitaikydavo pavienių vokiečių, kurie žmoniškai elgėsi su lietuviais ir jiems padėjo. Kam tokie atsitikimai yra žinomi, prašomas žinias pranešti tokiu adresu: Litauisches Zentralkomitee Weinheim-Bergstr. Postfach 233.

VACL. KLEIZA

A. a. Kun. ALFONSĄ LIPNIŪNĄ PRISIMENANT

Krito žiedas kaip naktys, kaip dienos,
Kaip gyvenimas visas nukris,
O jis vienas, jis vienas, jis vienas
Praraston praeitin nebegrįš.

(B. Brazdžionis)

Vilnius buvo, yra ir bus mielas lietuvio širdžiai. Šis senelis miestas, „Gedimino sapnuose pražydęs", jungia senovę su dabartimi. Jis pasipuošęs bokštais, bažnyčiomis ir savo didingumu. Vienas iš gražiausių kunigaikščio miesto bokštų priklauso šv. Jono bažnyčiai. Jis išslydęs augštai tarp pilkų stogų, žinomas ne vien tik savo grožiu bei augščiu. Jo vardas kiekvienam primena kitą vardą, kuris kaip meteoras, švystelėjęs tamsoje, paskendo nakties tylumoje. Tai kunigas Alfonsas Lipniūnas.

KUN. ALFONSAS SAKYKLOJE

Kas gyveno Vilniuje, atsimena kaip kiekvieną sekmadienį šis nedidelio ūgio vyras sutraukdavo, lyg šv. Jonas Krikštytojas, tūkstančius klausytojų į šv. Jono bažnyčią. Tos minios niekas negalėjo sulaikyti. Ji nebijodavo nei lietaus, nei šalčio, nei NKVD, nei gestapo. Ir nenuostabu, kad žmonės veržėsi klausytis kun. Alfonso. Sakykloje jis atgimdavo visa savo siela, čia jis pradėdavo augti, šakotis ir spinduliuoti šviesia asmenybe. Jis valdė žodį, o žodis valdė minias. Gi gegužės vakarais Aušros Vartų gatvė nesutalpindavo žmonių, kai kun. A. Lipniūnas prabildavo nuo koplyčios balkono. Savo pamokslluose jis buvo drąsus, jausmingas ir vaizdingas. Pagrindiniai motyvai būdavo niekuomet nemirštantieji idealai. Jo pasiklausyti ateidavo net ir tie, kurie kitu atveju neperžengdavo Dievo namų slenksčio. Kun. A. Lipniūną būtų galima lyginti su populiariuoju vysk. Fulton Sheen.

Visi žinojo, jog kun. Alfonsas buvo vargšų bei nelaimingųjų globėjas ir užtarėjas. Todėl nenuostabu, jog, kai jis išeidavo bažnyčion su portfeliu rinkti aukų, žmonės pasistengdavo jį pripildyti su kaupu, o kartais net ir vieno portfelio neužtekdavo.

Turbūt okupacijų metu Vilniuje nebuvo nė vieno nelaimėn patekusio asmens, kuriam kun. A. Lipniūnas nebūtų padėjęs. Štai keletas pavyzdžių.

Kartą buvo nužudyti keturiolika lietuvių (jei neklystu, tai kariai partizanai). Juos norėjo palaidoti iškilmingai, kaip pridera žuvusiems. Tačiau negalėjo gauti karstų. Buvo kreiptasi į kun. A. Lipniūną ir jis juos parūpino. Prieš pat laidotuves atvežė dar vieną žuvusį kapitoną K., kuriam kun. Alfonsas sekančią dieną irgi parūpino karstą, nors Vilniuje karo metu karsto gavimas būdavo didelė problema.

Visos šeimos, kurių vyras buvo išvežtas, ar žuvęs, didesnių švenčių proga, iš kun. A. Lipniūno gaudavo dovanų maistu, rūbais, pinigais ir pan. Šis reiškinys buvo ypatingai plataus masto prieš Vasario 16. Tuomet iš jo buto išeidavo apie 70 porų studentų su dovanomis šelptiniems. Studentės pasipuošdavo tautiniais rūbais. Būdavo gražu žiūrėti, kai vienu momentu į Vilniaus gatves išsiliedavo toks jaunimo būrys. Ir visa tai suorganizuodavo bei paruošdavo kun. A. Lipniūnas. Susitikęs pažįstamus, pirmiausia klausdavo, ar jie nežino, kas reikalingas paramos.

Visos jo buto sienos buvo ištisos knygų lentynos. Čia galėdavai rasti veikalus, pradedant Aristoteliu ir baigiant naujausia vaikų literatūra. Jis leisdavo naudotis knygomis, todėl pas jį niekuomet netrūkdavo jaunimo. Jie ateidavo, jei ne knygų, tai padėti paruošti dovanas. Tenka pažymėti, jog studentai ateitininkai labai daug prisidėdavo prie kun. A. Lipniūno darbo.

Dažnai tekdavo patarnauti kun. Alfonsui šv. Mišioms, kurias jis laikydavo Aušros Vartų koplyčioje. Čia jis buvo gilus, susikaupęs, pamaldus. Nemėgdavo išsiblaškymo, tuštumo.

NIEKAS NEGALĖJO JO PALAUŽTI

Kun. A. Lipniūnas buvo dvasios žmogus. Niekas negalėjo jo palaužti. Visuomet linksmas, ramus, energingas. Net ir laiškuose iš koncentracijos stovyklos ragindavo nenustoti vilties ir būti drąsiais. Niekuomet nesiskųsdavo savo dalia, kuri jį slėgė tarsi sunkus kryžius. Jis vedė privačius užrašus bei sąrašus tų asmenų, už kuriuos meldėsi. Visa tai sudarė apie 5 kg popieriaus, kurį išsaugojo ligi pat mirties. Dabar apie tuos užrašus nieko negirdėti. Nejaugi jie būtų žuvę?

Gaila, tačiau mirties šmėkla pakirto jo gyvenimą pačiame žydėjime. Tai didelis nuostolis mūsų tautai ir ateitininkijai, kurios sūnumi jis buvo. Tikėkimės, kad kada nors išvysim jį altorių garbėje.

Prie Baltijos krantų tyliai šneka pušys ant Tavo kapo. Jį retai kas aplanko, nebent paukščių sparnais atskridęs vėjas iš gimtųjų namų. Visur ramu. Niekas netrukdo Tavo poilsio. Ilsėkis, kunige Alfonsai, amžiams nutilęs, bet gyvas mumyse.

...Ateis pavasaris, žydės žilvičiai ir klevai — tavęs nebus.

(B. Brazdžionis)

(Drg.)

---

* **Čiurlionio samūrio** ir Mikulskio sukaktis minint, sudaromas ir garbės komitetas. Į jį kviečiami sutiko įeiti visa eilė žinomųjų mūsų visuomenės veikėjų, veiksnių atstovų, didžiųjų organizacijų vadovų. Garbės komiteto nariais būti jau yra sutikę Vliko pirm. M. Krupavičius, min. St. Lozoraitis, min. P. Žadeikis, vysk. V. Brizgys, Balfo pirm. prof. J. Končius ir kt.

Prekybininkų ir Pramonininkų Sąjungos keliu

Viena iš naujausių lietuviškų organizacijų Argentinoje yra Prekybininkų ir Pramonininkų Sąjunga. Kelių asmenų iniciatyva susikūrė ta organizacija, dabar plečiasi ir duoda daug gražių vilčių. Visi surengti parengimai parodė, kad ši organizacija, būdama pajėgi finansiniai, sugeba sutraukti nemažą skaičių ne tik pačių pramonininkų bei prekybininkų, bet taip pat ir didelį skaičių čia gimusio ir atvykusio jaunimo. Ši Sąjunga, paėmusi sveiką kryptį, gali daug duoti mūsų lietuviškai kolonijai. Vienas kitas jai mestas priekaištas dažnai neturi jokio gilesnio pagrindo jos egzistencijai.

Jau daug kartų buvo pasisakyta įvairiais lietuviškais klausimais. Gvildenta įvairios galimybės, daug pasisakyta, bet neprieita išvadų. Gal būt gera pažvelgti į tai, kaip kūrėsi lietuvių kultūriniai centrai kituose kraštuose. Pav. imkim J. A. Valstybes. Ten susitelkė beveik didžiuma mūsų inteligentijos. Atvykę emigrantai į J. A. Valstybes pradėjo kurti lietuviškas parapijas, prie jų mokyklas ir tų parapijų tinklas šiandien J. A. Valstybėse yra labai didelis. Daugelis svetimtaučių stebisi lietuvių organizuotumu, jų užsispyrimu. Šiandien nei viena organizacija neturi tokios salės, kokią turi Seselės Kazimierietės Čikagoje. Mokykla kainavo kas tai apie pustrečio milijono dolerių ir yra viena iš gražiausių gimnazijų visoje Čikagoje. Pasididžiavimas lietuviams!

Atvykę emigrantai į Kanadą taip pat pradėjo kurti lietuviškus centrus. Pastato bažnyčią, prie jos mokyklą, salę ir jau lietuviškasis jaunimas turi kur prisiglausti. Tokie kultūriniai centrai jau dabar kuriami Toronte, Montrealyje, kuriuose ir šio straipsnio autoriui teko būti. Gali kam kilti klausimas, kodėl apie parapijas sukasi tas veikimas? Noriu atsakyti gan trumpai. Pirmiausia, kad jau iš pačios religijos išplaukia ne tik maldos namų statymo reikalas, bet taip pat iš religijos esmės išplaukia išvada, kad Dievą reikia garbinti tokia kalba, kokia kalbėjo tėvai. Lietuviai emigrantai statė maldos namus, statė mokyklas, kad jose būtų mokoma lietuviškai, statė sales, kad patys ir jų vaikai turėtų kur pasilinksminti ir tai kruvinu prakaitu uždirbtu skatiku. Sekėsi geriau tiems, kuriais daugiau galima buvo pasitikėti ir kurie daugiau turėjo pasišventimo. Lošdami bingo (amerikoniškas žaidimas), darydami piknikus dėjo centą prie cento, dolerį prie dolerio ir pastatė tai, kuo šiandien stebisi naujoji emigracija ir svetimtaučiai. Viskas ėjo per parapijas (kunigėliu galima pasitikėti) nes žinojo, kad jo kruvinu prakaitu uždirbtas „pinigėlis" nežus. Tas nepaprastas pasiaukojimas ir stiprus moralinis autoritetas padarė stebuklus. Šiandien lietuvis čikagoje turi kur daryti net gražiausius parengimus, nes jų salė prilygsta pačioms moderniškiausioms salėms.

Mes Argentinoje sielojamės jaunosios kartos išlaikymu, neturėjimu tinkamų patalpų, ir kitais panašiais dalykais. Materialinių išteklių gal mums netrūktų įsteigti tokį centrą Bs. Airėse, bet mums trūksta moralinio užnugario ir pasišventimo. Nei parapija, kuri buvo įsteigta irgi panašiu būdu, kaip ir J. A. Valtybėse lietuviškumo centrai, nei kitos organizacijos vienos nebus pajėgios greitai įgyvendinti tuos uždavinius ir užkišti tas spragas, kurios jaučiamos, ypač klubo, moderniškos salės ir t. t., jeigu kelios organizacijos nesijims siekti bendro tikslo, turėdamos labai stiprų moralinį užnugarį. Jeigu, pagaliau, ir pavyktų sukurti panašias kultūrines įstaigas, tai didelė dauguma jaunimo nusigręžtų nuo jų, nerasdama tenai gilesnio auklėjimo. Dabarties jaunimas, nors paviršutiniškai žiūrint ir jieško geresnių klubų, bet esmėje taip pat nori, kad tie klubai imtųsi pilnutinės asmenybės ugdymo. Jeigu naujai įsteigtame klube to neras, kad jis ir patogiai būtų įrengtas, jį paliks ir glausis prie tų organizacijų, kurios neturėdamos gerai įrengtų patalpų turi turinį, kuris užpildo tiesos, gėrio ir grožio išsiilgusią jauną prigimtį. Nereikėtų gal per daug bijoti tų, kurie kitaip supranta jaunimo išlaikymo klausimą. Tokių buvo ir bus ir niekuomet nepasieksime visiško darnumo, nes tas neįmanoma, turint prieš akis žmogų kaipo tokį, koks jis yra. Visi žino, kad Lietuva buvo katalikiška. Gal nereikėtų taip daug nusigąsti, jeigu religinis pradas kartais ir pabrėžiamas kaikuriose organizacijose. Lietuviško jaunimo išlaikymo problemą sprendžiant reikėtų neužsimerkti ir jimti žmogų koks jis yra; jimti žmogų kaip kūno ir sielos derinį, kuriam reikalinga sportas ir kitos kūno lavinimo priemonės, bet taip pat nemažiau reikalingas intelektualinis ir moralinis lavinimas. Jis to negaus, jeigu bus užsimerkta

(Nukelta į 6 psl.).

JONAS GAILIUS

GUNDYMAI

Apysaka

(Tęsinys)

4.

Bet jis, pasirodė, tik mąstė, nes sunkiai atsiduso, atsisuko į ją ir pasakė:

— Jei prižadėsi daugiau su juo nesimatyti, duosiu išrišimą. Atsiminkite nukryžiuotą Kristų, kenčiantį už jūsų nuodėmes, atsiduskite į Jį. Ir pasiryžkite... Na, prižadate?

Nebuvo kas daryti. Ką gi žmonės pasakytų, jei neitų su visais prie Komunijos? Tuojau atspėtų...

Ir prižadėjo.

Tačiau Komunija nepakėlė jos dvasios. Priešingai, dar labiau suslėgė... O ir dar tą patį vakarą su juo susitiko...

— Kur? Kaip? — pagaliau sušunka.

— Pietų metu. Paslaptingomis aplinkybėmis. Kažkur skubėjęs... — ir atydžiai pasižiūri į Marcelę, kuri tuo metu krūpteli.

— Vargšas p. Vilkaitis... Ar lūžimas labai pavojingas?

— Tokiame amžiuje kaulo lūžimas nėra menkniekis.

Stefanija pasijudina, tartum norėdama atsistoti, pakėlusi akis, pamato kryžiaus šešėlį ant sienos, ir lieka toliau sėdėti. Atsidūsta, susimąsto, tartum svyruodama, ar sakyti ką nors ir, lyg su savimi kalbėdama, tyliai taria:

— Nukryžiuotasis iškeliavo iš šio kambario, o gal ir iš namų... Nuėjo mano Mato pasitikti, bet nespėjo... O gal ir suspėjo. Gal nubaudė jį...

Marcelė nusipurto, ir jos veide pasirodo baimės šešėliai. Tai juk ji pati Nukryžiuotąjį išvarė iš šio kambario, laukdama Vilkaičio. O gal ji nujautė ką nors...

— Už ką? — lyg nesavu balsu paklausia.

— Jūs žinote... Gal geriau negu aš.

Marcelė parausta. Dabar išmuša jos kovos valanda. Išsitiesia, atstato giliai apnuogintą krūtinę ir keistai iškreiptomis lūpomis šiurkščiai šūkteli:

— Jūs atėjote man priekaištauti?! Dievo bausmėmis grąsinti?!

— Ne, ponia Marcele! Atėjau pranešti apie mudviem abiem *brangaus* žmogaus nelaimę. Pati bijau, kad tai nebūtų Dievo bausmė. O gal perspėjimas...

Marcelės akys sužaibuoja, nors ramus Stefanijos tonas jos įkarštį sustabdo. Stabteli, lyg svarstydama, ar Stefanija nuoširdžiai kalba.

— Bet aš pati pas jį neinu! Jis nekviečiamas čia lankosi, — jos balse jausti svyravimas.

Stefanija truputį linkteli, tartum smūgio užgauta. Skausmas suspaudžia jos širdį ir išsilieja išblyškusiame veide.

— Dėlto Jis jūsų nebaudė... — ir vėl pakelia akis į kryžiaus šešėlį. — Jis tik *nenorėjo* jūsų matyti...

— Bet kryžių aš pati išnešiau. Prieš kokią porą valandų...

— Jis prabilo jūsų sąžinės balsu, ir negalėjote Jo nepaklausyti.

— Bet aš nunešiau jį į miegamąjį.

— Ir paslėpėte nuo čia atsilankančių akių... Klausykite, ponia Marcele! Kryžių mes galime nešioti iš kambario į kambarį. Galime jį visai iš savo namų išmesti. Tačiau niekaip neišplėšime Jo iš savo sielos, širdies, sąžinės...

— Jūs esate įžūli, ponia!

— Ne kam kitam, tik sau. Aš pati norėjau Jį pašalinti iš savo gyvenimo ir išnešiau iš miegamojo. Stalčiuje paslėpiau. Tačiau Jis kalbėjo man ir dar garsiau ir aiškiau. Kiekviename žingsnyje sekė... Mes abi esava moterys. Galiva suprasti viena antrą. Mes, moterys, vyrą suprantame ir atspėjame ne protu, bet jausmu, intuicija. Aš greitai supratau, kad Matas tolsta nuo manęs. Mėginau keršyti toldama ir pati. Jei ne Jis, būčiau tikrai nutolusi. Bet ligi šiolei Jis mane sulaiko...

Dar bekalbėdama, Stefanija atsistoja. Paskutinius žodžius pasako prie pačių durų.

— Bet ligoninėje jo nelankykite. Dėl jo gero. Galbūt ir savo. Kai bus namuose, aš pati pakviesiu. Telaimina jus Dievas!

Marcelė nespėja ko nors įterpti.

O taip, jeigu Stefanija pultų ir koliotų ją, turėtų ką pasakyti. Bet dabar sėdėjo kaip ligonis, ne, kaip kankinė, ir nė vienu žodžiu jos neužgavo.

Prieina prie lango ir žiūri į tuščią gatvę. Toliau, kairėje pusėje, mato neskubiai žengiančią Stefaniją. Jos galva nuleista, rankos priekyje sudėtos.

„O gal Tu baudi, Viešpatie? Gal Tu perspėji mane?.. Bet ne! Juk Tu nesi smulkmeniškas, juk Tu nesi keršytojas. Tu supranti žmonių širdis ir pats jų kelius nustatinėji... Tu..."

Skubiai rengiasi, užtrenkia duris ir išbėga į gatvę. Nesidairydama į šalis, skriste skrenda šaligatviu, nematydama, kas pro jas praeina.

Kai atsiduria Aldonos kambaryje, iš karto viską papasakoja ir stačiai paklausia:

— Aldona, kaip tu manai? Ar tai gali būti Dievo bausmė?

Mergaitė garsiai nusijuokia, suploja delnais ir pripuolusi papurto Marcelę.

Nuo to laiko nebeina išpažinties. Šventvagystė slegia ją kaip prakeikimas. Drasko visą vidų. Tai kas, kad šypsosi: juokas nebūtinai džiaugsmą reiškia. Tikrasis džiaugsmas trykšta visu veidu ir laikysena.

Taip, ji prarado savo džiaugsmą ir pati nežino, ar kada bus tokia laiminga, kaip prieš porą mėnesių.

(Bus daugiau).

Budėk

SKAUTŲ SKYRIŲ veda vyr. skltn. Vyt. Namikas

VIENIŠAS VIGI

Vigi atrodė lyg ir negirdi. Visdėlto po poros dienų sutiko su mama nulipti rūsin. Ten pamatė tėvą, pasilenkusį ant didžiulės dėžės ir imantį kažką iš jos lauk.

— Tėtė vėl dirbs kaip batsiuvys — paaiškino mama.

— Senelė buvo susidėjusi visus mirusio senelio įrankius, bet dabar juos padovanojo tėveliui.

Vigi kilo mintis: „Tai aš galėsiu išnešioti batus, kai nebebus darbo pas anglininką" — bet niekam to nepasakė. Ir tuo laiku, kai mama padėjo tėvui išimti įrankius, prietemoj peržvelgė dviratį. Smalsumas viską nugalėjo. Dviratis turėjo netik daiktam vežti balnelį, bet ir prieky gražią lempą su dinamu. Vigi pakėlė priekinį ratą ir, paspaudęs jungiklį, smarkiai pasuko. Dinama pradėjo čirkšti: čirrr....! Šviesos ratas sudrebėjo ant išbaltintos sienos. Vigi nusišypsojo. Bet greit, pats savęs išsigandęs, apsidairė aplink. Jei „jis" pamatytų jo džiaugsmą?!... Bet ir vėl naujas atradimas jį nustebino. Buvo uždėjęs ranką ant užpakalinėje ašyje esančio pasidabruoto kūbo.

„Ašinis stabdis!"

„Taip, puikus stabdis, — pritarė tėvas Gamper. — Dinamą ir jį nupirkau už tuos pinigus, kuriuos uždirbai pas p. Oną Hager per rudens atostogas." Nustebęs Vigi pažiūrėjo į tėvus.

— Bet juk jie buvo nuomai!

— Apie tai leisk jau mums rūpintis, — atsakė mama, o tėvas dar pridūrė:

— Jau perdaug aplaksčiau ieškodamas darbo. Galų gale nusprendžiau, kad kaip mechanikas darbo negausiu. Na, tai vėl dirbsiu kaip batsiuvys. Dar mokyklon eidamas, jau mokėjau gerai uždėti puspadžius.

— Jei tik didžiosios firmos ir jų mašinos nepaims viso darbo, — susirūpinusi atsiduso mama.

— Aš turėsiu pakankamai laiko parsinešti ir nunešti avalynę, — užtikrino tėvas, — o tada turėsiu ir klientų.

— Bet su mašina galima dirbti pigiau. O tai, kritišku laiku yra svarbiausia.

Rudens vėjas jau dūko apie namus. Šaltis veržėsi vidun pro pusiau pravertas duris. Vigi nubėgo jų uždaryti ir pamatė baltą metalinę lentelę, kuri buvo aiškiai matoma prie įeinamų durų:

„E. Gamper, prityręs mechanikas ir batsiuvys, deda puspadžius ir taiso avalynę".

Toliau ant smėlio takelio gulėjo du dideli popieriu įvynioti ryšuliai. Iš vieno buvo išlindus šenos žibalinės krosnelės kojelė, o iš kito dvelkė nemaloniai rūgštus kvapas, kuris erzino Vigi nosį. Visi šitie pasiruošimai buvo padaryti jam nieko nežinant. Įėjo į vidų net truputį papykęs.

— Mama, kodėl man nieko apie visa tai nepasakei?

— Tai, kad su tavim paskutiniu laiku nebuvo galima nei pasikalbėti.

Tada berniukas pradėjo žaisti su dviračio krepšeliu, stengdamasis paslėpti savo blogą nuotaiką. Jame jau buvo net ir važiavimui leidimas: „Viktoras Gamper. Užsiėmimas: — moksleivis".

... Bet juk tai melagystė! Jis, lyg staiga paraližuotas, išmetė leidimą... Viktoras Gamper?...

Motina tuoj visa suprato.

Bet juk aš vadinuosi Stembli, — tarė jis, vėl pagautas to paskutinių savaičių vienumos jausmo. — Tai yra apgavystė! Grob tai pasakė visai klasei!

Tėvas nežinojo ką daryti, nei ką sakyti. Motina atsiduso: Kodėl tu man to nepasakei, mažyti. Aš būčiau viską ramiai paaiškinus. Čia nėra joks nenormalus įvykis ir kai valdžios įstaigos jį išspręs, tada ir tu turėsi mūsų pavardę.

Bet Vigi jau nebeklausė. Jo galva degė kaip ugnis. Kiekvienas žodis, kiekvienas mostas tą nelaimingą rytą vėl smigo, kaip peiliai, jo skaudančion širdin.

— Tu taip pat, mama, manęs atsižadėjai. Ir užtat man niekad nepasakei, kad turiu tikrą tėvą, — šiukščiai pratarė prieš išbėgdamas į savo kambarį.

— Jei taip dar toliau tęsis, mažytis susirgs, — suvaitojo motina greitai kartu su tėvu lipdama augštyn.

— Kodėl prasiskolinai? Tai priežastis dėl kurios jau nenori duoti miestiečių teisių, — prapliupo tėvas Gamper? — Ir dabar aš irgi esu surištom rankom. Tas, kuris neturi darbo, neturi nei teisių. Galime būti patenkinti, kad jį iš mūsų neatima ir nepasiunčia į jo gimtąjį apskritį.

— Vita tai, kad be pinigų negalėjau išlaikyti šeimos. Nežinojau kaip išsisukti iš visų nedateklių. Gal norėjai matyti jį lipant į vaismedžius ar vagiant daržoves, kaip tavo draugo Maurer vaikai, to kuris čia netoli gyvena. Jų taip nekenčia visoj apylinkėj, kad greit iš čia turės kraustytis. O dar nuoma, ligos, turto apdraudimas, garas, elektra, ir tai kiekvieną mėnesį. Ar tu pagalvojai iš kur pinigai visa tai apmokėti?.. — karčiai pridūrė mama.

(Atkelta iš 5 psl.).

prieš moralines ir religines problemas, kurių reikšmę iškelia ne tik eilinis žmogus, bet taip pat didieli filosofai, gamtininkai, astronomai, poetai ir t. t.

Atmetus visas nepagrįstas baimes, gal būt ir Argentinoje reikėtų Pramonininkų ir Prekybininkų Sąjungai eiti pradėta linkme, turint stiprų moralinį užnugarį, nežiūrint, kad kartais vienas kitas, nepilnai suprasdamas dalyko esmę, ir nusisuktų, bet pasilikusi, finansiniai stipri, dalis eitų nuo vieno prie kito laimėjimo, kuris ją įgalintų atlikti tuos uždavinius, kurie kyla nagrinėjant jaunimo išlaikymo problemas, patalpų klausimą ir kitus reikalingus dalykus tos Sąjungos klestėjimui.

Šitas jėgų suderinimas atneštų galutinį laimėjimą tiek spaudos srityje, tiek švenčių ruošime ir visuose kituose dalykuose ir galėtume didžiuotis prieš visus, turėdami stiprų kultūrinį centrą gražioje vietoje — miesto centre, kuris pilnutine prasme būtų kultūrinis, turįs ne tik fizinį žmogaus aptarnavimą, bet kartu ir dvasinį. Ta linkme, manau, turėtų žengti naujai įsikūrusi Sąjunga, kuri susilauktų sveikos žmonių masės vispusiškos paramos ir pasiektų savo kilnius, gražius užsibrėžtus tikslus. Linkime tai daug žadančiai Sąjungai eiti tikrojo idealo linkme, nepaisant kliūčių, kurias sutiks pasirinkusi kovos kelią už pilnutinio žmogaus ugdymą ir lietuviškų idealų įkūnijimą.

A. Klevelis

LANUS OESTE

MOTINOS DIENA IR MOTINŲ PAGERBIMAS LIET. SUSIVIENIJIME

Pirmą kartą tokį turiningą ir įspūdingą Motinos Dienos paminėjimą surengė susivienijimiečiai š. m. gegužės mėn. 8 d. Programą sudarė dvi dalys: oficialioji ir meniškoji. Minėjimą atidarė pats draugijos pirmininkas p. Vl. Šimoliūnas, kuris trumpu įžanginiu žodžiu pasveikino susirinkusius, pagerbė vienos minutės susikaupimu mirusias liet. motinas ir pakvietė į garbės prezidiumą šias motinas: M. Bliumbergienę, O. Sereikienę, O. Dambrauskienę, Eleną Kaibutienę ir Oną Rastenienę. S. L. A. centro valdybos vardu p-lė Ona Žeižytė ir Petras Vaicieta minėtas motinas apdovanojo gėlėmis. Turiningos ir prasmingos p. Onos Rastenienės ir Irenos Andriuškytės tai dienai pritaikintos paskaitos klausytojams padarė labai gero įspūdžio.

Meninę dalį išpildė čia gimęs vietos liet. jaunimas. Jautriai skambėjo savo tėvų kalba dainuojamos dainelės, sakomi eilėraščiai ir įspūdingas tai dienai pritaikintas vaidinimas. Programoje dalyvavo ir labai gražiai pasirodė p-lės Irena Andriuškytė ir Irena Talalytė — paskambindamos pienu; Albertukas Dominas įprastu švelnumu ir vyriška drąsa padainavo keleta dainelių; mažoji Olgytė Zabarauskaitė gražiai padeklamavo eilėraštį „Mamytei" ir Robertas Narušis pagrojo bandalionu. Pabaigai buvo suvaidintas vieno veiksmo scenos vaizdelis „Motinos diena". Vaidinime dalyvavo ir gerai savo roles atliko: Nelida Rastenytė, Elena Ladavičiutė, Elvyra Narušytė ir Robertas Narušis. Vaidinimui vadovavo ir vaidino „Motina" p. Elena Kaibutienė. Po vaidinimo visi jaunieji artistai ir svečiai buvo sukviesti į sceną ir motinų vardu p. Onos Žeižienės buvo apdovanoti ir pavaišinti saldumynais.

Bendrai paėmus parengimas praėjo gan sklandžiai ir pilnai pateisino S. L. A. draugijos padėtas pastangas ir iniciatyvą.

Dalyvis.

PADĖKA

Šia trumpa padėka Berisso „Mindaugo" D-jos valdyba nori išreikšti nuoširdų dėkingumą visiems prisidėjusiems prie 24 metų Dr-jos sukakties paminėjimo. Didelė padėka priklauso J. E. Respublikos Prezidentui Juan Domingo Peron už malonius sveikinimus, Arg. Lietuvių Inžin. S-gos vardu sveikinusiam pirm. p. J. Ramanauskui, Lietuvių Centro atstovams iš Villa Lugano — p. pirm. L. Mičiūdui, už įteiktą įrašą, Lietuvių Susivienijimo Arg. atstovui p. Pempei, „Laiko" atstovui Pijui Gudelevičiui, „Nemuno" Dr-jos atstovui p. J. Baubinui, A. L. Balso atstovui p. K. Norkui, raštu sveikinusiems Lietuvai Išlaisvinti Centro pirm. p. Z. Juknevičiui, šv. Cecilijos choro vedėjui p. V. Rymavičiui, „Vyčių" Dr-jos pirm. p. J. Linkevičiui, Ukrainiečių Draugijoms ir visiems, kurie kokiu nors būdu prisidėjo prie šventės pasisekimo. Visiems lietuviškas ačiū!

„Mindaugo" Dr-jos V-ba.

Lietuvių Salės scenoje išsirikiavusios birutietės, Kordoboje stovyklavusios mergaitės ir jaunesnieji ska utai pasirengę su gėlėmis sveikinti savo motinas geg. 8 d. Motinos Dienos minėjime.

HURLINGHAM

IŠ HURLINGHAM PADANGĖS

Šio mėn. 21 d. įvyko A. L. B-nės Hurlingham Apylinkės susirinkimas. Lietuviai susirinko į jaukią vietos kavinę ir susirinkimas praėjo labai jaukioje - šeimyniškoje nuotaikoje.

Po kap. Diminskio atidarymo žodžio, sekretorius p. Mikalčius perskaitė susirinkimo dienotvarkę. P. Lebedai perskaičius praeito susirinkimo protokolą ALB CV vardu hurlinghamiečius sveikina agr. A. Šantaras, džiaugdamasis jų nuveiktais darbais ir linkėdamas ateityje dar gausiau susiburti bendram lietuviškam darbui.

Kap. Diminskis nušviečia atliktus darbus praeitais metais ir kviečia Rev. Komisijos atstovą duoti savo pranešimą. Revizijos Komisijos vardu pranešimą daro p. Vilimas. Pagaliau prieita prie svarbiausio dienotvarkės punkto — naujos valdybos rinkimų. Patikrinus rinkimų rezultatus rasta, kad naują valdybą sudarė: p.p. Lebeda, Diminskis, Bubnovienė, Juškevičius ir Guobis. Revizijos komisiją sudarė: p. R. Zidelytė, Nakutis ir Mikalčius. Naujai valdybai palinkėta sėkmingai darbuotis, o susirinkusieji pradėjo linksmintis: linksmai lietuviškai padainuota ir sušokta.

Visi išsiskirstė su viltimi, kad toks gražus pobūvis Huhlingham tai nepaskutinis — iki sekančio.

Fogonazo.

BERISSO

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS BERISSE

Š. m. gegužės 15 d. Berisso lietuviai iškilmingai minėjo Motinos Dieną. Religinė dalis buvo parapijos bažnyčioje, dalyvaujant dr-jos nariams ir Berisso lietuviams. Pamaldas atlaikė kun. dr. K. Černiauskas, MIC.

5 val. vakare įvyko minėjimas „Mindaugo" Dr-jos patalpose, c. Napoles 4260, Berisso, dalyvaujant gausiai publikai. Įžanginį žodį tarė Dr-jos pirmininkas p. Simonas Dulksnys. Trumpai kalbėjo taip pat kun. dr. K. Černiauskas, iškeldamas motinos vaidmenį lietuviškos šeimos išlaikyme.

Šventę pajvairino p. Monikos Petronienės vaizdelis „Motina", kurį suvaidino Rapolas Petronis, Janė Trinskaitė, Lidia Dudaitė, Alfredas Mikelaitis ir Olga Tamosiūnytė. Po gražaus vaizdelio sekė deklamacijos. Deklamavo: Janė Trinskaitė ir Lidia Dudaitė. Dainavo pritariant piano Rapolas Petronis „Du broliukai" ir „Per girią, girelę". Programą vedė Vincas B. Stundžia. Minėjimas praėjo gražioje nuotaikoje.

* **Motinos Diena** buvo gražiai paminėta Lietuvių Centro patalpose ir Lietuvių Susivienijime. Minėjimai parodo, kad mūsų kolonija gerbia lietuvę motiną — didžiųjų vertybių saugotoją.

SPORTAS

DVI KOVO PERGALĖS

* Gegužės 14 d., šeštadienį, Kovo antroji komanda turėjo krepšinio rungtynes su Club Parroquial-Azul, kur po gyvo ir permaningo žaidimo jaunieji koviečiai laimėjo 30 — 27 santykiu.

* Praeitą šeštadienį, gegužės 21 d. Kovo pirmoji komanda laimėjo prieš Victoria club krepšininkus 35 — 27 rezultatu. Pirmą kėlinį koviečiai baigė 13 — 5 savo naudai. Šiose rungtynėse mūsų vyrus lydėjo itin nesėkmingi metimai iš po krepšio. Visa eilė prasiveržimų ir kombinacijų likdavo be pasekmių. Šias rungtynes, pagal žaidimo lygį, koviečiai turėjo laimėti 20 — 30 krepšių skirtumu.

* Sekantį šeštadienį, gegužės 28 d., Kovas žais prieš stiprią Banco Italia tarnautojų krepšinio rinktinę. Norėdami ir šias rungtynes laimėti koviečiai turės stipriai pasitempti. Kviečiama visus tautiečius ir sporto mėgėjus atsilankyti. Rungtynės įvyks Aušros Vartų parapijos krepšinio aikštelėje, 17 valandą.

* Juozas Vaitkevičius, „Kauno" kavinės savininko Pilypo Vaitkevičiaus sūnus laimėjo vertingą premiją dviračių lenktynėse 17 de Octubre autodrome, iš didelio skaičiaus dviratininkų patekdamas į dešimtį premijuotų laimėtojų skaičių. Lenktynes žiūrėjo taip pat ir Argentinos Prezidentas, Ministerių kabinetas ir daugybė moksleivių.

* **Mikelionio ir Gelbūdo** kėdžių fabriko futbolo komandos pirmosios rungtynės bus birželio 4 d. Minėtoji komanda žais su kaimyniniu radio apartų fabriku „Philco". Rungtynės įvyks prie Cosquin g-vės, nr. 5600.

IŠ SENESNIŲ ATSIMINIMŲ

Feljetonas

Mūsų kaimynui Domui baisiai suskaudėjo dantį. Buvo jau vėlus rudens vakaras, todėl nebuvo galima prisišaukti mediciniškos pagalbos. Domas bėgiojo, kaip katinas su parišta pūsle, netverdamas skausmu; nuolat dejavo ir galvojo, kas jam ištrauks skaudamą dantį.

Bėdoje — prisiminė rimtą ir protingą kaimyną Matą, kuris jau ir Lietuvoje pasižymėjo kaipo visokių gyduolių žinovas: vienus gydė įvairiomis medžių šaknelėmis ir česnaku, kitus — įvairių vabalų taukais, o senesnioms panelėms duodavo slaptus arabiškus patarimus, kurios laike šešių mėnesių — tikrai „apsivesdavo".

Nubėgęs pas Matą, griebė jo ranką ir pabučiavo. Desperatiškai prašė, maldavo, kad ištrauktų dantį.

Matas tokių operacijų nebuvo daręs nei čia , nei Lietuvoje, bet, matydamas savo gerą pažįstamą nelaimėje, sutiko jam padėti.

Pasodino Domą ant po ranka pakliuvusios dėžės ir sako: — Štai, šis storas siūlas. Vieną jo galą prisirišk prie skaudamo danties, o kitą — prie sienoje įkalto kablio. Skaičiuok devynis kartus po trylika ir dantis pats be skausmo iššoks...

Net širdis sustojo plakusi Domui iš džiaugsmo, kad taip greit stebuklingai ir taip pigiai viskas atseis.

Vos spėjo pririšti dantį. Domas skubiai pradėjo skaičiuoti Mato nurodytą skaičių: 9 po 13; ir, nealsuodamas, laukė, kada tas „protingasis" kaimynas paliuosuos jį iš skausmų vergijos.

Matas lietuviško būdo ir papročių tipas: viską daryda vo palengva. Pasiėmęs degtukus ir žvakutę, Domui nematant, uždegė ir, kalbindamas Domą visai kitokiais reikalais, prie jo prisiartinęs, kyštelėjo po panose degančią žvakę. Domo galva automatiškai kilstelėjo į viršų, o virvutė su skaudančiu dantimi — „šlept" ant žemės, po Mato kojomis, ir operacija baigta...

Domas it iš gilaus miego pabudęs, čiupinėjo savo veidą ir negalėjo atsistebėti, kad jis sveikas ir kad jį varginęs dantis jau guli ant žemės.

Vos atsipeikėjęs, puolė Matui į glėbį, jį bučiavo ir dėkojo, kad ne tik skausmo nebejaučiąs bet ir labai pigiai kainavę.

Viskas baigėsi labai draugiškai: „daktaras" ir „pacientas" džiaugėsi ir šnekučiavo tol, kol išgaravo pora litrinių grapos...

Juokdarys

AIŠKUS SKIRTUMAS

— Koks skirtumas tarp elektros ir žaibo?

— Už žaibą nereikia mokėti...

SPAUDA

ATSIŲSTA PAMINĖTI

EPOCHOS SĄMONINGUMO POEZIJA — Czeslaw Milosz. Išleido „Literatūros Lankai" 1955 metais. Su autoriaus įvadiniu žodžiu vertė ir redagavo Juozas Kėkštas. Užsklandą parašė Alfonsas Nyka-Niliūnas. Viršelį projektavo Kazys Janulis. Autoriaus nuotrauką darė Marc Foucault. Spaudos darbus atliko „Laiko" spaustuvė, Argentinoje. Knygos tiražas 300 egz. Knyga viena iš pavyzdingiausių leidinių tremtyje. Gaunama „Laiko" administracijoje.

LAIMĖS GAIRĖS — šv. Jonas Bosko, II-troji laida. Paruošė kun. A. Sabaliauskas, SDB. Lietuvių Saleziečių leidinys 1954 metais. Gaunama „Laiko" administracijoje.

ŽAIBAI — Uršulė Gudienė. Poezijos knyga. Išleido „Tėviškėlė". Ilustravo Vladas Vijeikis. Gaunama „Laiko" administracijoje. Kaina 1 dol.

KARYS, nr. 4. Pasaulio Lietuvių Karių - Veteranų mėnesinis žurnalas. Redaktorius Zigmas Raulinaitis. Adresas 680 Bushwick Ave., Broklyn 21, N. Y. Kaina metams 5 dol.

SKAUTŲ AIDAS, kovo mėn. Lietuvių skautų ir skaučių laikraštis. Redaguoja v. s. Stp. Kairys. Administracijos adresas: Vl. Rušas, Box 1003, Ctation C., Toronto, Ont. Kaina metams 3 dol.

LAIŠKAI LIETUVIAMS, balandžio mėn. Leidžia TT. Jėzuitai. Redaktorius Juozas Vaišnys, S. J. Adresas: 5541 S. Paulina St., Chicago 36, Illinois. Kaina metams 3 dol.

AIDAI, nr. 3. Mėnesinis kultūros žurnalas. Redaguoja Antanas Vaičiulaitis. Administracijos adresas: Aidai, 680 Bushwick Ave., Broklyn 21, N. Y. Kaina metams 6 dol. Vyr. redaktoriaus naujas adresas: Antanas Vaičiulaitis, 304 Anacostia Rd. S. E., Washington 19, D. C.

LIETUVIŲ DIENOS, balandžio mėn. Redaktorius Juozas Vitėnas. Redakcijos ir Administracijos adresas: 9204 South Broadway, Los Angeles 3, California. Metams 5 dol.

BUENOS AIRES

SVETYS IŠ COMODORO RIVADAVIA

Albinas Baltuška trumpą laiką viešėjo Bs. Airėse. Buvo atvykęs iš tolimos Comodoro Rivadavia — Pietų Ašigalio, kuriame gyvena apie 50 lietuvių. Nors kraštas gan šaltas, bet tenai puikiai auga obuolijai ir kiti vaismedžiai. Rivadavia pasakiškas kraštas, nes pilnas paslaptingų tolių, gyventojų maža, nors gyventojai labai malonūs. Albinas Baltuška yra jauniausias sūnus. Jų šeimoje yra 4 sūnūs ir 4 dukros. Šis malonus lietuvis palinksmino čia gyvenančius argentiniškomis liaudies dainomis, pritardamas gitara. Beto moka groti taip pat ir akordeonu. Bs. Airėse aplankė Aušros Vartų parapiją, p. p. Eidukonių, Geigų, čikštų šeimas, kurie maloniam svečiui surengė gražias vaišes. Stebėtina, kad Albinas Baltuška, nors gyvena visiškai atsiskyręs nuo lietuvių, bet myli lietuvišką dainą, su malonumu kalba apie girdėtus dalykus iš savo tėvelių apie Lietuvą ir moka lietuviškai, nors gimęs Argentinoje. Linkime svečiui laimingos kelionės ir siunčiame per jį geriausius sveikinimus iš buenosairiečių lietuvių Comodoro Rivadavia lietuviams.

„LAIKO" SPAUSTUVĖ
pigiai ir meniškai atspaudžia vizitines, vokus, propagandos lapelius, vestuvinius pakvietimus, Pirmos Komunijos paveikslėlius, įvairius komercinius blankus ir atlieka kitus spaudos darbus.
Kreiptis:
Mendoza 2280, Avellaneda, Buenos Aires. T.E. 20-9027

ČIUŽINIŲ IR UŽUOLAIDŲ
DIRBTUVĖ-PARDUOTUVĖ
Parduodam medvilnė, vilnos, įvairios drobės, valizoms užvalkalai, gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkštos kėdės.
Kainos prieinamos
Sav. Antanas Šalčiūnas
Juan B. Alberdi 925-31.
T. E. 60-2784.

PARSIDUODA NAMAS
iš keturių kambarių su visais patogumais prie lietuviškos vaikų kolonijos Kordobos kalnuose, prie pat Calamuchita ežero. Sąlygos labai prieinamos — truputį pinigais ir bankine paskola. Teirautis „Laiko" administracijoje.

SVARBESNIEJI ADRESAI

Lietuvos Pasiuntinybės adresas: Rambla Rep. de Chile 1606 esq. Larrañaga, Montevideo, Rep. O. del Uruguay.

*** Montevideo Liet. Kat. RADIO PUSVALANDIS**
yra kiekvieną sekmadienį 8,30 val. ryto radio Solis bangomis (CX 44).

ELEKTRICISTAS
* PRECYZINĖ ELEKTROS TECHNIKA
REMONTUOJAMA:
* ŠALDYTUVAI - HELADEROS,
* RAŠOMOSIOS,
* SKAIČIUOJAMOSIOS MAŠINOS ir
* VENTILIATORIAI.
Mėnesinis mokestis
DARBAS GARANTUOJAMAS
B. ASAKA
Dirbtuvė-taller: MEXICO 766 Butas: MEXICO 950
T. E. 38 - 2950

*** MINKŠTŲ KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ** Sav. Mikelionis ir Gelbuda: Cosquin 5565, Villa Lugano.

Imprenta de "LAIKAS"
Mendoza 2280 * Avellaneda

* **Marija Aleksiūnienė** išoperuota „Alsina" sanatorijoje jau sveiksta.

* **Poniai Bielskienei** buvo padaryta operacija „Instituto experimental" ir jau sveikata gerėja. Tikisi greitai grįžti namo.

* **Marija Katinienė** jau kuris laikas serga. Gydosi namuose gydytojų ir namiškių priežiūroje.

* **Vaclovas Januškevičius** turėjo nosies operaciją. Pašalinus komplikacijas baigia sveikti savo namuose.

* **Stefanija ir Adolfas Vesčiūnai** šalia savo medinio namo pasistatė didelį mūrinį namą ir ten persikėlė gyventi.

* **Juozas Zelionis** smarkiai susirgo. Gydytojų prižiūrimas gydosi pas svetingus p. p. Šeškauskus Villa Scasso.

* **Ona M. Narusevičiūtė**, švęsdama 8 metų gimtadienį, gavo daug gražių dovanų.

* **Romas Leknickas** Villa Scasso pasistatė mūrinį namą ir ten persikėlė gyventi.

* **Ona Ruzelė** serga. Gydosi tėvų priežiūroje savo namuose.

* **Antanas ir Lucija Masiulytė** Gustai apsivedę persikėlė gyventi į Temperley.

LIETUVIŠKAS PENSIJONAS
c. 19, nr. 854, Miramar, F. C. G. R., netoli plažo, atidarytas visus metus. Nuo kovo 10 d. iki gruodžio 15 d. papiginta kaina.
Savininkas
JUOZAS VASILIAUSKAS

Moderniškų Baldų ir Sofų
FABRIKAS
E. JUOZAS LISAUSKAS
Garibaldi 752
(Dvi kvadros nuo ligoninės)
Quilmes, F.C.N.G.R.

* **Antaniną Vaitkevičienę**, išgulėjusi virš mėnesį lovoje, jau sveiksta vyro ir dukters rūpestingoje priežiūroje.

* **Stasė ir Boleslovas Sukurevičiai** iš Villa Lugano baigė išmokėti nupirko namo skolas. Paskutiniu laiku nusipirko didelį šaldytuvą.

* **Sofija Naraveckienė** „Metalurgico" ligoninėje turėjo sunkią kepenų operaciją. Operacija pavyko gerai ir ligonė džiaugiasi gerėjančia sveikata.

ŠEIMOSE

Janė Zuzana Matusevičiūtė ir Česlovas Stankūnavičius su religinėmis apeigomis Aušros Vartų lietuvių bažnyčioje gegužės 21 d. sukūrė lietuvišką šeimą. Liudininkais buvo Aldona G. Černiauskienė ir Jurgis Matusevičius. Jungtuvių metu ansambliečiai draugai giedojo „Veni Creator" o Rastauskas solo „Ave Maria". Vaišės įvyko tėvų namuose, dalyvaujant draugams ir artimiesiems.

* **Marija Vickackaitė ir Anatolio Slinko** su religinėmis apeigomis Aušros Vartų bažnyčioje sukūrė naują šeimą gegužės 21 d. Jungtuvių liudininkais buvo Olga Semenaka de Slinko ir Kazimieras Virbickas.

* **Marija Kazlauskaitė - Kindaravičienė ir Miguel Rubaszko** gegužės 20 d. sukūrė naują šeimą. Religinės apeigos buvo Aušros Vartų lietuvių bažnyčioje, dalyvaujant giminėms ir pažįstamiems. Sutuoktuvių liudininkais buvo Ona Jakaitytė Morkūnienė ir Bruno Kopacz. Linkime visoms naujoms šeimoms daug saulėtų dienų.

Elsa Inės Martin, Olgos Juknaitės ir Jorge Adalberto Martin duktė buvo pakrikštyta Aušros Vartų lietuvių bažnyčioje gegužės 15 d. Krikšto tėvais buvo Jonas Dudėnas ir Alberta J. Dudėnienė.

PARDUODAMAS NAMAS
labai geromis sąlygomis, kuris randasi nepaprastai gražioj vietoj su moderniškiausiais įrengimais, Olmas g-vėje, nr. 72, Eva Peron mieste. Teirautis pas J. Nakutį, Perdriel 625, El Palomar, F. C. G. S. M.

PARDUODAMAS NAMAS
su jame įrengta krautuve c. Aconcagua 520, Banfielde.
Didelis sklypas su medžiais.
Teirautis pas
VLADĄ VESELAUSKĄ

TEMPERLEY

REKOLEKCIJOS

Temperley lietuvių kolonijai rekolekcijos prasideda birželio 25 d. 7 val. vakaro N. S. del Huerto seserų koplyčioje, Temperley. Užbaiga birželio 26 d.

DĖMESIO!

Šeštadienį, gegužės 28 d. 4 val. popiet p. p. Valantinavičių namuose, Villa Sastre, prasideda Šeštadieninė mokykla. Visi lietuvių vaikai kviečiami uoliai lankyti lietuvišką mokyklą.

* Gegužės 22 d. N. S. del Huerto Seserų koplyčioje, Temperley buvo atlaikytos sudėtinės šv. Mišios už gyvas ir mirusias motinas ir ta proga paminėta Motinos Diena. Pamaldas laikė Temperley lietuvių kolonijos kapelionas kun. A. Kleiva, MIC.

* **Juozas Navickas** buvo operuotas „Lomas de Zamora" ligoninėje. Gyvena Villa Sastre, Temperley.

* **Juzas Auryla** nusipirko namus. Juos perkels ant nuosavo žemės sklypo į Llavallol.

DĖL Dr. J. MAČERNIO STRAIPSNIO

Su dr. Mačernio pasisakymais šių metų „Laiko" 138 numerio straipsnyje „Mes nieko nerašome prieš Kristų..." — aš nesutinku ir manau, kad, kalbant arba rašant apie pirmuosius mūsų Nepriklausomybės kovotojus bei Lietuvos veteranus, vertėtų pagarbiau atsiliepti ir, svarbiausia, gvildenant įvairius klausimus susijusius su jais, reikėtų rasti tinkamesnį laiką, vietą ir pačią formą.

Dr. Jz. Mikelionis

ĮSIGYTINOS NAUJOS KNYGOS

Benamiai — Dr. J. Mikelionis,
Tėvas Pijus — sigmatizuotojo gyvenimas, — kun. dr. V. Rimšelis, MIC.
Marija mums kalba — Kun. J. Kuzmickis,
Kaip jis ją nužudė — J. Gailius,
Komunizmo pagrindai — J. Venckus, S. J.,
Likimo žaismas — H. Lukaševičius ir daug kitų įdomių ir vertingų knygų.
Leidiniai gaunami „LAIKO" Adm.

SIUVIMO AKADEMIJA
Profesora ONA BALNAITYTĖ
c. Manuel Esteves 1129, Dock Sud.
SINGER SISTEMA
Trečia pamoką pasisiūsi savo drabužį.

NUOSAVYBIŲ ADMINISTRAVIMAS
JUANA DAILYDĖ, vedėja
SANTIAGO DEL ESTERO 286, p. 4, e. 4; T. E. 37-6435
Perka ir parduoda neužimtus namus. — Suteikia paskolas pagal namų, žemės ir statybų garantijas nuo 3 iki 15 metų už 9%.

MIKŠTŲ KĖDŽIŲ FABRIKAS
GAMINAMOS ĮVAIRIŲ STILIŲ MINKŠTOS IR STIPRIOS KĖDĖS.
ATLIEKAMI ĮVAIRŪS STALIAUS DARBAI.
Savininkas
Jonas Janušis
COCHABAMBA 1811-17
Villa Scasso
T. E. 652 Tablada 0110

KUR SUSITIKSIME SU PAŽĮSTAMAIS?
KAVINĖJE „KAUNAS"
Šeštadieniais ir sekmadieniais galima gauti šaltų užkandžių. Kitomis dienomis duodami įvairūs užkandžiai. Paruošiama vakarienė vestuvėms, jaunavedžių išleistuvėms ir kitiems subuvimams iki 200 žmonių.
Sav. *P. Vaitkevičius.*
Brasil 800 4 de Junio

INŽ. ANATOLIUS DIČIUS
Catamarca 126 ING. ANATOL DICIUS INSTALACIONES Quilmes FCNGR
FABRIKAMS IR GYVENAMIEMS NAMAMS
Paruošia planus ir vykdo įrengimo darbus.
* CENTRALINIS APŠILDYMAS (garo, vandens ar oro),
* SANITARINIAI ĮRENGIMAI, VANDENS SIURBLIAI,
* SKYSTOJO KURO IR GAZO DEGINTUVŲ INSTALIACIJOS
* VENTILIACIJA BEI DULKIŲ IŠTRAUKIMO SISTEMOS.

LIETUVIAMS 20% NUOLAIDA
su moderniu — elektrišku kopmlektu, fotografuojant sužiedotuves, vestuves, krikštynas, gimtadienius ir parengimus. Organizacijų veiklos nuotraukos spaudai — Veltui. Visi foto darbai ir filmų pardavimas.
L. Kančausko FOTO „REPORTER",
c. Mendoza 2249, Avellaneda (prieš liet. bažnyčią)
T. E. 20-9027 nuo 16 iki 20 val.

ALBERTO E. TIMINSKAS
COCHERIA „MITRE"
Pasirūpina laidotuvėmis — veža ligonius — daro keliones į tolimesnes vietas — nuomuoja automobilius vestuvėms ir krikštams.
B. Rivadavia 718 T. E. 22 - 2045 Piñeyro

PARDUODAMAS NAMAS Kordobos kalnuose pirmos eilės turizmo zonoje. Namas turi 3 miegamuosius, didelę virtuvę, 2 sales, 2 vonias, šiltą ir šaltą vandenį. PARDUODAMAS visas arba pusė — priimamas PUSININKAS su labai mažu įmokėjimu. Kreiptis į JUOZĄ KONDRATĄ, c. Paraná 1724. OLIVOS.

BERISSO LIETUVIŲ UŽEIGA
VALGYKLA - RESTORANAS
Sav. Br. Baltušis ir Alf. Žumbakis
c. Nueva York 4708, Berisso.

* OPTIKAS V. RASIŪNAS: Gral. Mariano Acha 876, Morón: Šešt. 13 — 17 val. ir sekm. 13 — 16 val.

V. RAMANAUSKAS
RADIO TECHNIKAS
mokslus baigęs JAV-bėse.
Dirba naujus ir taiso visokių rūšių radio aparatus. Duoda išsimokėjimui.
POLA 289, Buenos Aires
T. E. 64 - 4154

MAX GRIGA
RADIO TECHNIKAS
Daro ir taiso radio aparatus. Paima ir pristato į namus pagal susitarimą, c. Japón 1687, Cerro, Montevideo.

LAIKRODŽIUS, ŽIEDUS IR KITOKIAS BRANGENYBES
taisau ir parduodu naujus.
NIKODEMAS LEIPUS
Cangallo 192, Temperley,
T. E. 243-4702

* **MOTERŲ GROŽIO SALIONAS IR KIRPYKLA „HENRY".** Įvairiausių madų šukavimas moderniausiomis priemonėmis, 20 metų praktika. Sav. Henrikas Lukaševičius: **Leandro N. Alem, 818, Banfield.**

* **„PENSION LITUANA", sav. Juozas Palšis:** Villa Rumipal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie žavingo kalnų ežero. (Lago Embalse). Lietuviški valgiai, mandagus patarnavimas. Pragyvenimas dienai tik $ 19. —

* **CONDOR HOTEL, Villa Rumipal,** frente al Balneario del Embalse del Rio III (Sierras de Cordoba) Sav. Paulauskas ir Degulis. Lietuviški valgiai. Pragyvenimas dienai tik $ 19.

* **„LIETUVA" Sav. V. Nalivaika.** Dėl informacijų kreiptis: Turismo Agencia, **Florida 165** (Galeria Güemes), escritorio 529, p. 5. T. E. 33 - 9584.

* **ALF. DEGULIO ir K. PAULAUSKO** lietuviškas restoranas su lietuviškais valgiais yra Paseo Colón 449, Buenos Aires. Didelis valgių pasirinkimas, mandagus aptarnavimas. Aptarnauja patys šeimininkai.

* **„ŽEMAITIJA", Islas del Ibicuy. Sav. J. ir A. Burokai.**

Linksmai praleisime laiką ir paremsime stovyklą!

Argentinos Lietuvių Katalikių Mergaičių ir Moterų „Birutės" Dr-jos mergaitės š. m. birželio 4 d., šeštadienį, 20 val. Lietuvių Salėje Brasil 835, Avellaneda, rengia didelį

MENO IR VAIŠIŲ VAKARĄ - VERMUTĄ.

Programoj:

1. Atidarymo himnas — *„Birutės"* mergaičių choras: V. Rymavičius.
2. *Lietuvių kvartetas*: V. Cibavičius, V. Rastauskas, A. Rastauskas, A. Slančiauskas.
3. *Vaizdelis* „Kas skaito, rašo — duonos neprašo".
4. *Piano*: C. Eidukonytė.
5. *Duetas*: M. Čikštaitė ir V. Bagdonaitė.
6. *„Birutės"* mergaičių choro dainos: V. Rymavičius.
7. Tautiniai šokiai: „Birutės" Jaunųjų Sambūris.

Po programos šokiai grojant geram orkestrui.

Pelnas skiriamas jaunimo stovyklai Villa del Diquēje. Bilietus užsisakyti iš anksto. Bilietai gaunami parapijos raštinėje. Visi maloniai kviečiami atsilankyti punktualiai.

Rengėjai.

SPARČIAI RENGIAMASI L. K. T. MUZIEJAUS ATIDARYMUI

Lietuvių Kolonijos Tautinio Muziejaus sutvarkymas prie Lietuvių Parapijos eina prie galo. Jau užsakyta paskutinė vitrina, kurią atgabenus bus galima atidaryti seniai lauktą muziejų Argentinoje. Atidarymo iškilmės įvyks liepos 10 d. Visa lietuviškoji visuomenė smarkiai remia šį gražų darbą. Didelis skaičius eksponatų patalpintas pačių lietuvių padovanotose vitrinose. Ponas Kuprevičius paišo gražią Vytį, p-lė Jablonskytė — Lietuvos miestų herbus, p. inž. L. Valiuškis daro eksponatams meniškus užrašus, p. Babronienė paruoš tautinę vėliavą, p. Bajorinas pagamins Didžiųjų Lietuvos kunigaikščių atvaizdams rėmus, V. Cibavičius tvarko pašto ženklus. Paskutinės gausios piniginės aukos: p. Kaz. Deveikio — 1000 pezų, Antano Barzdžiaus — 200 ir Onos bei Kaz. Demenių — 200 pezų rodo, kad lietuviai supranta tautinių vertybių išsaugojimo reikalą būsimoms kartoms.

* **Kun. Leonas Zaremba S. J.**, kuris trumpam laikui buvo atvykęs į Argentiną iš čilės, vėl grįžo atgal.

PRAMONININKŲ IR PREKYBININKŲ SĄJUNGOS VAKARAS

Šių metų gegužės mėn. 14 dieną Lietuvių Salėje, Avellanedoje, įvyko ALPPSąjungos pirmas žiemos parengimas.

Kaip paprastai, rinktiniai lietuviškos visuomenės svečiai užpildė erdvę salę ir vakaras praėjo jaukioje nuotaikoje ir pavyzdingoje tvarkoje.

Prasidedant užkandžiams, p. Čikštas kreipėsi į svečius su trumpa kalba, pabrėždamas Sąjungos Valdybos nusistatymą siekti Sąjungos įsatuose numatytų tikslų, nežiūrint į nevykusius trukdymus iš tamsių gaivalų pusės. Užkandžių metu orkestras davė europietiškos muzikos, o jaunieji menininkai išpildė plačią ir įdomią programą. Svečiai turėjo progos pasigėrėti darniom dainom, patiektom pp. V. Cibavičiaus, A. Rastausko, A. Slančiausko ir V. Rastausko kvarteto. Lygiai buvo įvertintas pasirodymas scenoje p-lės Marytės A. Čikštaitės, A. Kaminsko, R. Runimo ir A. Slančiausko, akompanuojant pianu p-lei E. Čikštaitei. Meninę programą sumaniai pravedė p-lė A. Jablonskytė.

Po užkandžių prasidėjo šokiai prie orkestro ir plokštelių muzikos, kurie pakilioje nuotaikoje nusitęsė iki sekančio ryto 3.30 val.

PP. Eidukonis ir Čikštas daug laiko ir darbo paaukojo išplatinant pakvietimus į vakarienę; p. K. Šulniui priklauso nuopelnas už darnią organizaciją parūpinant gėrimus ir užkandžius. Sąjungos Valdyba lieka taip pat dėkinga visiems svečiams, taip gausiai atsilankiusiems, ponioms, asmenišku darbu prisidėjusioms prie užkandžių pagamino — jų tarpe tenka atskirai paminėti ponią A. Grigaitienę, jauniesiems menininkams, pp. V. Grigaičiui, K. Runimui, K. Žukauskui, A. Barzdžiui, A. Geigui ir kitiems asmenims už nuoširdų pasidarbavimą vakarienės metu.

Šis parengimas dar kartą parodė, kad Argentinos lietuvių prekybininkai, pramonininkai ir jų draugai sudaro tikrai skaitlingą ir vieningą šeimą, kuri su laiku užims svarbią vietą Argentinos lietuvių organizaciniame gyvenime.

LS.

VISUOMENINIS IR KULTŪROS KLUBAS „VYTIS"

š. m. birželio 11 d., šeštadienį, 21 val. Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda, rengia

ŠEIMYNINĮ VAKARĄ

Programoj:

1. Atidarymo žodis,
2. Šv. Cecilijos Mergaičių choras — dirig. V. Rymavičius,
3. Albertas Dominas paskambins piano,
4. E. ir M. Čikštaitės: piano ir solo,
5. Richardas Runimas pagros akordeonu,
6. Kiti numeriai.

Po programos šokiai grojant orkestrui „Oriental". Visi kviečiami atsilankyti punktualiai.

Rengimo Komisija

NAUJI „LAIKO" RĖMĖJAI

Savo aukomis „Laiką" parėmė:

$ 100. — J. Janušis
$ 40. — J. Bakaitis
$ 30. — V. Bagočienė
$ 30. — J. Brasas
$ 30. — K. Kliauga
$ 20. — A. Levanavičius
$ 10. — B. Dedela
$ 10. — S. Eidietis
$ 10. — F. Razumas
$ 5. — V. Januškevičius

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkoja „Laiko" administracija.

VARGONAMS AUKOJO:

$ 100. — Julija Bubliauskienė
$ 50. — O. Butkevičienė
$ 30. — O. Bakutis
$ 20. — A. Jakimovskis.

Visiems nuoširdžiai dėkoja

Aušros Vartų par. Klebonas

LAIKAS

CORREO ARGENTINO CASA CENTRAL

Franqueo Pagado Concesión Nº. 4289

Tarifa Reducida Concesión Nº 4015

„EL TIEMPO" Semanario Lituano
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. As.; T.E. 20-9027

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 485984

Redaguoja **Red. Kolegija.** Red. **Antanas Kleiva.** Rankraščiai **taisomi** Redakcijos nuožiūra, nesunaudoti — grąžinami tik autoriams prašant. **KAINA: Argentinoje metams $ 30.—, pusm. $ 17.—, vienas nr. $1.50. Urugvajuje met. 5 ur. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 5 dol.**

VIII METAI Nr. 141 — 26 DE MAYO

PASISEKĘS PIRMASIS ŠIŲ METŲ VYČIŲ VAKARAS

Gegužės 21 d. Visuomeninis ir Kultūros Klubas "Vytis", Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda turėjo pirmą šių metų vakarą, kuris praėjo su dideliu pasisekimu. Salė buvo perpildyta žmonėmis. Atidarymo žodį turėjo Vyčių Dr-jos pirm. I. Linkevičius, po to sekė lietuvių kvartetas, kuriame dalyvavo: V. Cibavičius, A. Rastauskas, V. Rastauskas ir A. Slančiauskas. Kvartetas puikiai atstovavo lietuviškąją dalį, nuteikdamas žiūrovus keliomis gražiomis dainelėmis. Tai nauja meninė pajėga, daug žadanti Argentinos lietuviškajai kolonijai. Kita programos dalis buvo ispanų kalboje. čia pašokta ispaniški šokiai, kuriuos išpildė Nelida Bružėnaitė ir A. Quinteros, sekė Panchito Beltran garsiojo dainininko „Hol Jolson" imitacija, Rodolfo Gimenez orkestro „Chica - Pun" numeriai ir gražus vaidinimas „La hora nona". Vaidinime dalyvavo: P. Barišauskas, G. Kliaugaitė, A. Aleksaitė, K. Balsys ir L. Stankevičius. Komedija buvo suvaidinta su dideliu pasisekimu, žiūrovams negailint gausių plojimų. Šokiams grojo „Sao Paulo" orkestras.

Birželio 11 d. Vyčių D-ja turi kitą vakarą, kuris turi lietuvišką pobūdį. Ši dr-ja duoda daug gražių vilčių lietuvių kolonijai, nes joje yra beveik čia gimę lietuvių vaikai, kurie turi daug gražių norų. Pati valdyba deda daug pastangų, kad jų vakarai praeitų lietuviškoje dvasioje ir iš šios dr-jos, jeigu ir toliau ji eis tuo keliu, lietuviškoji visuomenė gali susilaukti daug vertingų dalykų, kuriais bus praturtintas mūsų kolonijos gyvenimas. Linkime, kad ji klestėtų, apimtų vis daugiau ir daugiau mūsų jaunimo ir tą jaunimą pakreiptų lietuviška linkme.

A. Klevelis

* **Prof. D. Gruodis**, sekdamas pačias garsiausias filmų bendroves, savo filmų gamybą žymiai ištobulino. Jo gamintoji filma „Dega" yra viena iš geriausių filmų, gamintų Argentinoje.

* **Alicija ir Jonas Bakaičiai** povestuvinę kelionę praleido La Falda, Kordobos kalnuose. Grįžę apsigyveno c. Paso de la Patria, 4 de Junio.

* **Boleslovas ir E. Staniulioniai** prie savo gyvenamo namo pasistatė didelį mūrinį namą, susidedantį iš keletą kambarių. B. Stanulonis, būdamas statybos specialistas, beveik visą statybos darbą atliko pats.

* **Feliksas Razumas**, uoliai išdirbęs 25 metus Tamet Fundacion fabrike, gavo aukso medalį.

* **Natalija Razumienė** džiaugiasi susilaukusi sūnaus, kuriam duotas Alekso vardas.

ONOS IR POVILO MAINONIŲ 25 METŲ SUKAKTUVĖS

Ona ir Povilas Mainoniai š. m. gegužės 15 d. iškilmingai šventė 25 metų moterystės sukaktį. Ta proga Jubiliatai surengė gražias vaišes savo namuose, kuriuose dalyvavo eilė garbingų svečių. Kadangi p. p. Mainoniai daug prisidėjo prie lietuviškos spaudos palaikymo, jų šventės proga juos pasveikino „Laiko" atstovas Pijus Gudelevičius. Šventės metu skambėjo lietuviškos dainos, p. Pijus Sakalauskas paskaitė iš Maironio ir Vaičaičio kūrybos, Pijus Gudelevičius ir Liudvikas Lemberis iš savo kūrybos. Svečiai buvo labai nuteikti maloniu sukaktuvininkų vaišingumu, kuriems negailėta „Ilgiausių metų". Gavo daug gražių ir vertingų dovanų, kurių nusipelnė kilnūs ir malonūs lietuviai.

* **Irena Klusaitė** šiomis dienomis baigė Veterinarijos fakultetą Bs. Airėse ir įsigijo gydytojo teises.

* **Ignas Alėjūnas** iš Villa Caraso šiemet turėjo keturias sunkias operacijas, po kurių pamažu atgauna savo jėgas. Jis gyvena p. p. Stankevičių namuose.

* **Juozas Gimbutis** sunkiai serga. Paguldytas Alvarez ligoninėje, trečioje salėje, 11-toje lovoje.

PAJIEŠKANČIŲJŲ ŽINIAI

Pajieškantieji savo giminių Š. Amerikoje nenustokite vilties. Ponia Veronika Bagočiūnienė laukė beveik du metus ir dabar jau džiaugiasi susiradusi savo gimines Š. Amerikoje.

* **Stasys Sadauskas** atliekamu laiku daro geležines lovas. Norintieji tiesiog nuo paties fabrikanto nusipirkti geležinę lovą, kreipkitės į S. Sadauską, c. Strangford 5631, Villa Lugano.

* **Juozapina Paserbskienė**, grįždama ir Villa del Dique, lankėsi Rosario mieste.

* **Juozas Brasas ir Ona Šiaudkulytė** gegužės 14 d. šventė 25 metų vedybinio gyvenimo sukaktuves. Gegužės 16 d. Aušros Vartų lietuvių bažnyčioje buvo atlaikytos šv. Mišios už gyvus ir numirusius šeimos narius Lietuvoje, po to jubiliejinės vaišės įvyko nuosavuose namuose, pasaje La Constancia 2572, N. Pompeya. Vaišėse dalyvavo daug žmonių, draugų ir pažįstamų. Sveikindami Jubiliatus linkime sulaukti ilgo amžiaus ir laimingo gyvenimo.

A. K.

* Gegužės 18 d. buvo atlaikytos iškilmingos šv. Mišios už a. a. Augustiną Bubliauską. Dalyvavo giminės ir pažįstami.

AUKOS MUZIEJUI

L. K. T. Muziejui aukojo šie asmenys: **Ona Gintylienė** rankšluostį, pirštinių ir vieną porą raštuotų kojinių; **Julija Vasiliauskaitė** įvairių fotografijų iš Lietuvos gyvenimo; **Ona Matusevičienė** pusę lovatiesės; **Apolonija Rymavičienė** odinę piniginę su Karo Muziejaus vaizdais, skulptūrą „Moteris" ir tris meniškai išpuoštus velykinius margučius; **Juozas Bendorinas** elnio ragą iš Žalgirio miškų, kurį jam dovanojo p. Anchorena; **N. N.** raštuotų pirštinių, 4 kaklaraiščius, dešimt juostų, medinį tautiniais motyvais išpuoštą albumą, dvi gintarines sagutes vyriškiems marškiniams ir vieną gintarinį plunksnakotį; **Elzbieta Barzdžiuvienė** vieną rankšluostį; **S. Sukurevičienė** vieną kaklaraištį ir **A. Glavinskienė** — rankšluostį.

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkoja

A. Mikelionienė
Muziejaus Vedėja

* **Pijus Bukauskas** iš Villa del Dique su savo sūnum Antanu lankėsi Bs. Airėse. Šis malonus lietuvis turi gražius namus Kordobos kalnuose prie pat vasaros vaikų stovyklos ir daug talkininkauja atostogaujančiam jaunimui. Jo namas pavadintas „Casa Lietuva", kuriame galima įsigyti gražiausių prisiminimų iš Villa del Diquės ir Kordobos kalnų. Beto Pijus Bukauskas yra geras fotografas. Paskutiniu laiku jis susilaukė dukters, kuriai davė Kristinos Dianos vardą.

* **Ona Stanaitienė** išvyko į Kordobos kalnus — TT. Marijonų vilą Villa del Diquėje.

RADIO VALANDĖLĖ „LIETUVOS AIDAI"

Š. m. gegužės 28 d., šeštadienį, 21 val.

Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda, didingai mini

8 METŲ SUKAKTĮ

Programoj:

1. Atidarymo žodis — „Lietuvių Aidų" vedėjas Z. Juknevičius.
2. Vaidinimas — linksma liaudies operetė „Kuprotas Oželis". Vaidina: A. Žekytė, A. Kazlauskaitė, A. Slančiauskas, K. Balsys ir J. Jankauskas. Režisuoja — St. Majauskas, Sufleriuoja — B. Virbickas. Muzika: V. Rymavičius.
3. Lietuvių organizacijų sveikinimo žodis.
4. „Lietuvos Aidų" Radio Valandėlės Steigėjo šv. Cecilijos choro dainos. Vedėjas: V. Rymavičius.
5. Šokiai, prie geriausios muzikos.

Bilietų kaina (su mokesčiais):

Moterims $ 3,50; Vyrams $ 5,70

Mielos Sesės ir brangūs Broliai Lietuviai! Jūsų gausus atsilankymas priduos mums daugiau energijos tęsti toliau 8 metų darbuotę ir parems „Lietuvos Aidų" garsus Argentinos erdvėje.

Laukiame atsilankant visų „Lietuvos Aidų" Klausytojų!

„Lietuvos Aidų" Radio Valandėlės Vadovybė!